AXA Gelecek Riskler Raporu 2021

İçindekiler

Thomas Buberl Önsöz 3

Ian Bremmer Önsöz 4

Özet 5

1 En önemli riskler –İklim ve siber riskler yavaş yavaş pandemi riskinin önüne geçiyor 9

- Araştırma kısa özeti 11
- 2021'deki en önemli riskler? 11
- Uzmanların risklere bakış açısı nasıl değişti? 12
- Makro-ekonomik riskler belirmeye başlıyor olabilir 13
- Uzmanlar ve vatandaşlar nasıl farklılaşıyor? 14
- Risk algılamaları bölgeler arasında nasıl karşılaştırılıyor? 15
- 2021'de insanlar kendilerini neden daha savunmasız hissediyorlar? 16
- İyimser olmak için üç neden 17

2 Özel sektör ve devletlerin iklim mücadelelerinde risk almaları gerekiyor 18

- Çevresel konular genç katılımcılar için uzayda bile en önemli öncelik 20
- İklim değişikliği ve temiz enerjinin jeopolitiği 21
- Enerji dönüşümü, 2050 net-sıfır hedefini gerçekleştirmenin en önemli adımıdır. 22
- AXA görüşü 23

3 Siber riskler şuana kadar olduğundan çok daha ciddi bir hal alıyor ve koordineli bir yanıt gerektiriyor 24

- Siber uzayda anarşi 27
- Teknoloji etiği ve gizlilik Z-kuşağından katılımcılar için en önemli kaygılar 28
- Siber savaşlar kapıda 29
- AXA görüşü 30

4 Covid-19 insanların daha kapsamlı sağlık risklerine karşı daha fazla uyum sağlamasına neden oldu 31

- Pandemi sonrası sağlık hizmeti savaş alanları Veri gizliliği ve fikri mülkiyet, 34
- Genç katılımcılara göre zihinsel hastalık kaygıları diğer sağlık risklerinden daha ağır basıyor 35
- Yaşlanmanın bin bir tonu 36
- AXA görüşü 37

Araştırma hakkında 38

Önsöz

Thomas Buberl,
AXA CEO'su

Tam 8 yıldır AXA tarafından art arda yarının risklerinin eşsiz bir değerlendirmesi olan, 3,500'den fazla risk uzmanı ve vatandaşlar arasından 20,000'den fazla katılımcının katkılarıyla Gelecek Riskler Raporu yayınlıyor.

Yaşadığımız toplumların beklenmedik riskler karşısındaki savunmasızlığını ortaya çıkaran bir krizden yavaş yavaş çıkmakta olduğumuz için bu baskı özel bir anlam kazanıyor. Bu bağlamda, Gelecek Riskler Raporu bizlere bir sigortacı olarak gelecek risklere karşı dayanıklılık konusunda güç sağlarken bugünün risklerine karşı koruma sağlama misyonumuzu da en güzel şekilde özetliyor. Bu baskıdan alacağımız ilk ders iklim değişikliğinin tekrar gündemin en tepesinde olduğu gerçeğidir. Geçtiğimiz yıl, sağlık risklerinin patlak vermiş olmasının iklim konusundaki acil durumu gölgede bırakacağından korktuğumuz gerçeğini göz önünde bulunduracak olursak, bu aslında iyi bir haber. Bir kez daha, Avrupalı katılımcılar – hem uzmanlar hem de vatandaşlar – en önemli öncelik olarak iklim değişikliğine en güçlü vurguyu yapıyor. Bunlar Glasgow'da düzenlenecek olan COP 26 öncesi olumlu sinyaller.

Bu rapordan alacağımız ikinci ders ise siber risk konusundaki güçlü yükseliştir. Karantinalar esnasında dijital çözümlerin kitlesel kullanımıyla, siber saldırıların sayısında bazen şirketler ve idareler için ciddi sonuçlar doğrun bir patlamaya tanık olduk.
İlk defa, bu risk Birleşik Devletlerde ilk sırada, diğer tüm coğrafyalarda ise ikinci sırada yer aldı. Bu artık yaygın ve genel geçer bir risk, bu nedenle de önleme ve innovasyon bu riske karşı kolektif bir direnç oluşturmada önem arz edecek.

Sonuç olarak, sağlık riskleri genel sıralamada hala önemli bir yer tutuyor. Pandemi birinci sıradan üçüncü sıraya geriledi ancak sağlık krizinin sağlık ve ilaç riskleri algısında devam eden bir etkisi bulunuyor.

Katılımcıların %70'den fazlası toksik maddelere ya da kronik hastalıklara maruz kalma gibi sağlık tehditlerine karşı savunmasızlıkları hakkında kaygılı olduklarını ifade etmiş bulunuyor.

Söz konusu bu risklerin her biri için, araştırmamız kamu otoritelerinin tek başına çözüm getirme kabiliyetleri konusunda katılımcıların sınırlı bir güvene sahip olduğunu ortaya koyuyor.
Kolektif direnç sağlamada kamusal eylem kilit bir rol oynayacağı için bu konu önem arz ediyor. Bazen geleneksel koruma mekanizmalarının ötesine geçen riskleri ele almada her zamankinden daha fazla yeni ortaklıklara ihtiyacımızın olması da bunun bir işareti. Sigortacıların oynaması gereken esaslı bir rolü bulunuyor ve AXA bu konuda kendine düşeni yapmak için hazır bekliyor.

> **"İklim değişikliği yeniden gündemin en tepesinde. Geçtiğimiz yıl, sağlık risklerinin patlak vermiş olmasının iklim konusundaki acil durumu gölgede bırakacağından korktuğumuz gerçeğini göz önünde bulunduracak olursak bu aslında iyi bir haber."**

Önsöz

lan Bremmer,
Avrasya Grup ve GZERO Medya Başkanı

Avrasya Grup, geçen üç yıl boyunca Gelecek Riskler Raporu konusunda AXA ile iş birliği yapmaktan gurur duyar.

2021 baskısında belirtildiği üzere, Covid-19'dan kurtuluş yolu uzun bir yol—ve bir muamma olarak önümüzde duruyor. Pandemi ötesini görmeye başlamış olsak dahi yeni varyant tehditleri ve Covid-bağlantılı ekonomik, politik ve sosyal yıkımlar son derece gerçek.

Salgın ve bulaşıcı hastalık risklerinin insanların zihninin en tepesinde yar alıyor olması hiç de şaşırtıcı değil. Bu arada, risk yönetim uzmanları dikkatlerini iklim değişikliği ve siber güvenlik gibi diğer uzun-vadeli tehditlere çevirmiş bulunuyorlar. Bu konular üst düzey siber vakalar ve ekstrem hava koşullarının alarm veren sıklığının uygun ortamı karşısında aciliyet arz ediyor.

Covid-19 önümüzdeki yıllardaki risk algıları üzerine uzun bir süre gölge düşürmeye devam edecek. Zihinsel sağlık dahil, sağlık giderek daha kapsamlı bir şekilde daha büyük bir kaygı alanı olarak belirmeye başlıyor.

Bu yıl ayrıca dünyanın tek ve giderek daha gönülsüz bir şekilde süper gücü olan Birleşik Devletlerde liderlik değişikliğine de tanık olduk. Biden yönetiminin çok-taraflılık vaadine rağmen, özellikle Afganistan'dan sorunlu bir şekilde çekilme benzeri olayların ardından ABD müttefikleri ile ilişiklerin düzeltilmesi söylendiğinden daha kolay olacaktır. Ayrıca, özellikle Çin gibi rakip güçlerle olan ilişkiler en iyi haliyle donmuş görünüyor ve daha da fazla bozulma olasılığı taşıyor.

> **"Covid-19 önümüzdeki yıllardaki risk algıları üzerine uzun bir süre gölge düşürmeye devam edecek. Zihinsel sağlık dahil, sağlık giderek daha kapsamlı bir şekilde daha büyük bir kaygı alanı olarak belirmeye başlıyor."**

Böyle bir ortamda, global işbirliği arzu edilir bir durumu ifade ediyor. İklim değişikliğinin etkilerinin önlenmesi, terörizm tehdidiyle mücadele ve küresel aşılama çabalarının hızlandırılması gibi en bariz küresel sorunların dahi çözülmesi zor görünüyor.
Önümüzdeki yıl bu nedenle küresel liderlerimiz için hem bir test — hem de bir fırsat—özelliği taşıyor. İklim vaatlerinin güçlendirilmesi ve aşıların bunlara fazlasıyla ihtiyacı olan gelişmekte olan ülkelere akışını hızlandırmak için daha derin işbirliği gerekecek. Siber suç tehdidi, nükleer silahların yaygınlaşması ve uluslararası terör tehditlerinin önlenmesinde yalnızca ortak bir tutum geliştirilebilirse başarı sağlanacaktır. Bu yılki raporda da belirtildiği üzere, saat işlemeye devam ediyor. Dünya beklemeye devam ederse bu durumdan mağdur olacağız.

Yönetim Özeti

Geçen yıl ve son altı ay boyunca, Covid-19 salgını haber manşetlerini süsledi, politika yapıcıların dikkatini çekti ve insanların günlük yaşamlarını domine etti. Pandemiden kaynaklı çok sayıda zorluk, riske hazırlık konusunda esaslı bir uyarı niteliği taşıyor: hem gelecekle ilgili diğer risklerin daha fazla farkında olmamız, hem de ortaya çıktıklarında bunlarla mücadele etme konusunda daha iyi hazırlanmış olmamız gerekiyor.

2021 AXA Gelecek Riskler Raporu hazırlanırken dünya çapında 3,500'den fazla risk uzmanı ve 20,000'den fazla kişiyle anket yapılmıştır.

Bugünün gençleri yarının liderleri olduğu için 2021 raporunda genç nüfusun algılarına özellikle de 25 yaş yaş altı katılımcıların gelecekle ilgili riskleri nasıl değerlendirdiklerine özellikle odaklanılmıştır.

AXA Gelecek Riskler Araştırmasından elde edilen bulgulardan üç önemli ders çıkarmış bulunuyoruz.

1 İklim değişikliği yeniden risk derecelendirmesinin ilk sırasında yer alıyor

Bilinmeyen varyantlar ve risklere rağmen geri dönüşü olmayan zararı engellemek için şimdi harekete geçme konusunda istekli olmamız gerekiyor.

İklim değişikliği geçen yıl kısa bir süreliğine #1 numaralı risk olarak pandemiler tarafından yerinden edilmesinin ardından uzmanlar arasında tekrar en önemli konu haline geldi. Hem uzmanlar hem de vatandaşlar devletlerin iklim değişikliğiyle baş etmede hazırlıksız oldukları konusunda hem fikirler, uzmanların sadece %19'u iklim krizinin etkilerinin azaltılması konusunda kamu otoritelerine olan güvenlerini ifade ediyor.

Tüm dünyada devletler arasındaki çevresel politika anlaşmalarının yeni kapılar açması ve iklim etkilerinin azaltılması konusunda öncülük etmede özel sektörün daha fazla risk almasına olanak sağlamaları gerekiyor.

	2018	2019	2020	2021
1st risk	İklim değişikliği	İklim değişikliği	Salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar	İklim değişikliği
2nd risk	Siber güvenlik riskleri	Siber güvenlik riskleri	İklim değişikliği	Siber güvenlik riskleri
3rd risk	Jeopolitik istikrarsızlık	Jeopolitik istikrarsızlık	Siber güvenlik riskleri	Salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar

Gençlere odaklanma

Sadece iklim değişikliği değil aynı zamanda biyo-çeşitlilik ve kirliliğe de en önemli beş risk arasında yer veren 25 yaş ve altı katılımcılar çevresel riskleri en önemli endişe kaynağı olarak görüyor.

Avrasya gurup öngörüleri

Dünyanın iklim değişikliği ve uluslararası karbon fiyatlandırma girişimlerinin karşı karşıya kaldığı pek çok engel tarafından da örneklendirildiği şekliyle, istikrarsız jeopolitik manzara temiz enerji riskleriyle kolektif bir şekilde ilgilenme yetisini zaten sınırlandırıyor,.

Risk gündemi

Küresel enerji sektörünün fosil yakıtlardan düşük-karbonlu enerji kaynaklarına geçişi , 2050 itibariyle net-sıfır karbon hedefine ulaşmada kilit bir öneme sahip. Her ne kadar enerji dönüşüm ü henüz herkes tarafından en önemli öncelik olarak görülmüyor olsa da , kurumsal müşterilerimiz arasında giderek artan bir farkındalığa tanık oluyoruz.

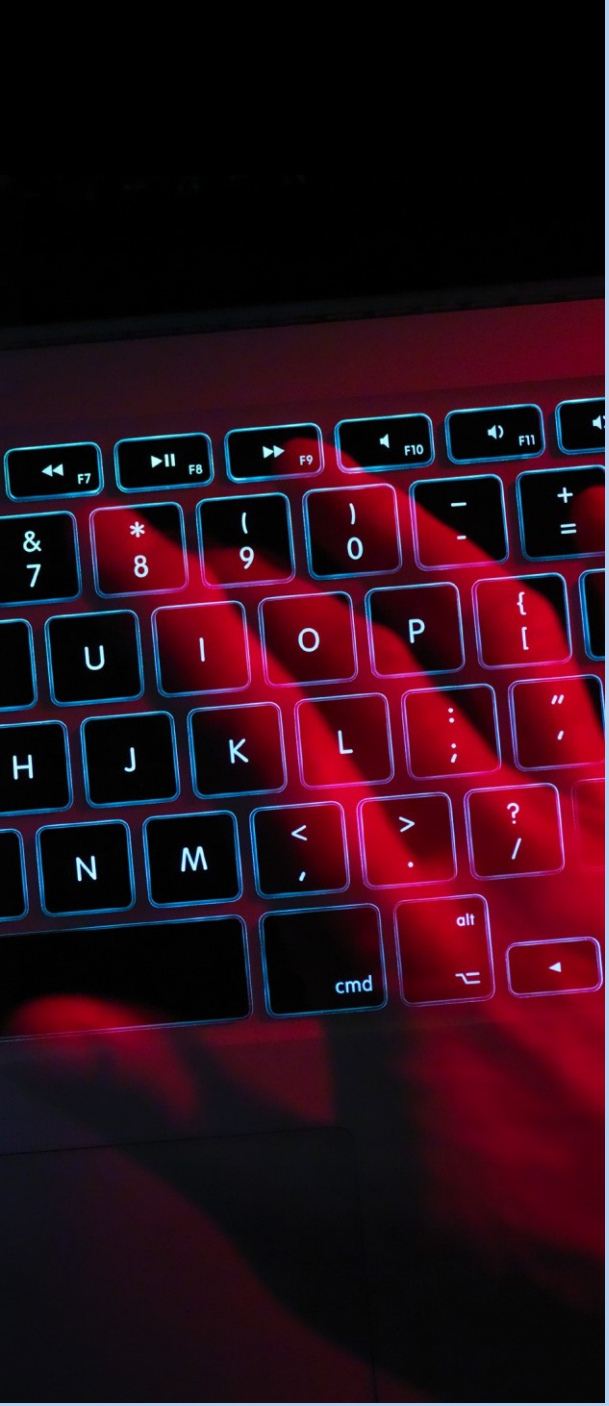

2

Siber riskler giderek daha da önemli bir hale geliyor

Özel sektör, sigortacılar ve devletlerin siber güvenlik konusunda daha yakın işbirliği içerisinde çalışmaları gerekiyor.

Pandemi neredeyse tüm ekonomik faaliyetlerin dijitalleşmesini hızlandırmıştır. Bu durum, özel suç örgütleri tarafından siber saldırılardan kaynaklı siber risklerden ulus devletlerin siber savaş faaliyetlerine kadar artışlara neden olmuştur.
Siber güvenliği en önemli beş risk arasında seçen uzmanların yüzdesi 2018 yılındaki %54'ten bu yıl %61'e çıkmıştır.
Uzmanlarımızın sadece %26'sı devletlerin siber güvenlik risklerine hazır olduğuna inanıyor, bu oranda bu soruyu ilk sorduğumuz yıl olan 2019 yılından beri herhangi bir artış olmamıştır.

Siber risklere uzmanlar tarafından giderek artan bir şekilde önemli riskler arasında yer veriliyor

Siber riskleri en önemli beş risk arasında seçen uzmanların yüzdesi (2018-2021)

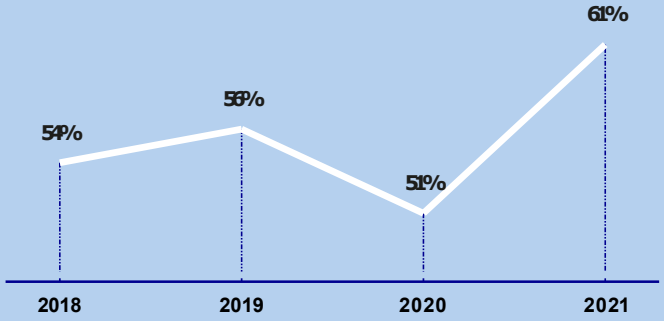

Avrasya Gurup öngörüleri

Siber uzayı etkili bir şekilde yönetecek global kuralları yürürlüğe sokacak hareket gücü çok az, ve saldırılara yönelik ivmelenerek artan misillemeler nedeniyle giderek artan bir yıkım riski söz konusu

Gençlere odaklanma

Daha genç araştırma katılımcıların daha yaşlı katılımcılara göre gizlilikle ilgili ve kişisel, genetik ve biyometrik verilerinin kullanılmasıyla bağlantılı risklere öncelik vermeleri daha olası bir durumdur.

Risk gündemi

Siber savaştan kaynaklı kriminal siber saldırıları ayırmanın zorluğu, devletler ve sigortacılar arasında işbirliğini gerektiren giderek büyüyen bir zorluk.

Pandemi riski hala vatandaşların en önemli sağlık endişesi olarak yerini koruyor

Vatandaşlara göre
2021'de sağlık riskleri

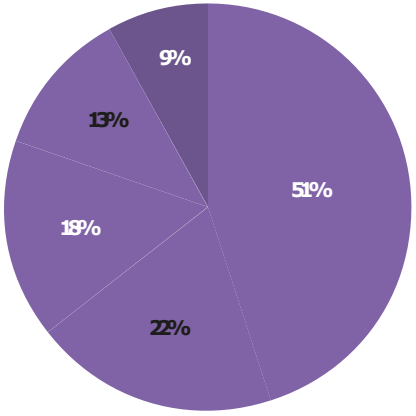

- Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar
- Kronik hastalıklar
- Zararlı maddelere uzun süreli maruz kalma
- Değişen sağlık uygulamaları Ve yeni meslek hastalıkları
- Tıbbi ilerlemeler ve yeniliklerle bağlantılı riskler

3

Covid-19 sağlık riskleri ve sağlık hizmeti sistemlerinde hem bir zorlamaya yol açtı hem de dikkatleri bu konuya çekti

Kronik hastalıklar ve zararlı maddelere uzun vadeli maruz kalma durumuna öncelikler olarak önem atfeden vatandaşlar, pandemi ötesindeki sağlık sorunlarının etkileri hakkında derinden endişe duyuyor

İklim değişikliği ve yaşlanma tüm dünyada sağlık hizmeti sunanlar üzerindeki baskıyı arttıracakken, pandeminin uzun-vadeli izleri aile ve toplumların sağlığını gelecekte de fazlasıyla etkilemeye devam edecek.

Gelecek risklerle bağlantılı pek çok zorluğa rağmen, durum o kadar da vahim değil. İyimser olmamızı sağlayacak üç önemli nedeni de ayrıca belirlemiş bulunuyoruz:

- Gelecek risklerle baş etmede karar alma sürecinin en etkili düzeyinin küresel düzey olduğunu doğrulayan katılımcıların %55'lik oranı ile riskin önlenmesine yönelik çok-uluslu işbirliğine konusundaki güçlü destek hala varlığını koruyor.
- Son yıllarda medyada artan uzman-karşıtı düşüncelere rağmen, gelecek risklerle baş etmede yetkililere güvendiklerini kabul eden insanların üçte ikilik oranı ile bilim adamlarına ve akademisyenlere olan güven hala gücünü koruyor.
- Gençlerin dünyanın genel anlamda giderek daha savunmasız bir hale geldiğini düşünmeleri ve gelecek risklerin üstesinden gelinebileceği konusunda daha umutlu olmaları, daha yaşlı katılımcılara göre daha çok ihtimal dahilinde.

Gençlere odaklanma

Genç katılımcılar daha büyük emsallerine göre zihinsel sağlığı daha büyük bir öncelik olarak görüyor.

Avrasya Gurup öngörüleri

Gelecek innovasyonlardan, fikri mülkiyeti savunmak ve tedavilere eşit erişim sağlamak arasındaki gerilim nedeniyle çekinilebilir.

Risk gündemi

Bu konuda verilecek yanıtı güçleştiren daha yaşlı nüfuslar arasındaki ihtiyaçların giderek artan çeşitliliği nedeniyle demografik değişiklik sağlık hizmeti üzerindeki baskıyı arttırmaya devam edecek.

Avrupa

#1 İklim değişikliği

#2 Siber güvenlik riskleri

#3 Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar

#4 Jeopolitik istikrarsızlık

#5 Doğal kaynaklar ve biyo-çeşitlilik riskleri

#6 Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar

#7 Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm

#8 Finansal istikrar riskleri

#9 Değişen demografi bağlantılı riskler

#10 Makro-ekonomik riskler

Asya Pasifik ve Orta Doğu

#1 Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar

#2 Siber güvenlik riskleri

#3 İklim değişikliği

#4 Finansal istikrar riskleri

#5 Jeopolitik istikrarsızlık

#6 Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm

#7 Doğal kaynaklar ve biyo-çeşitlilik riskleri

#8 Makro-ekonomik riskler

#9 YZ ve büyük verilerle bağlantılı riskler

#10 Teknoloji kullanımıyla ilgili etik riskler

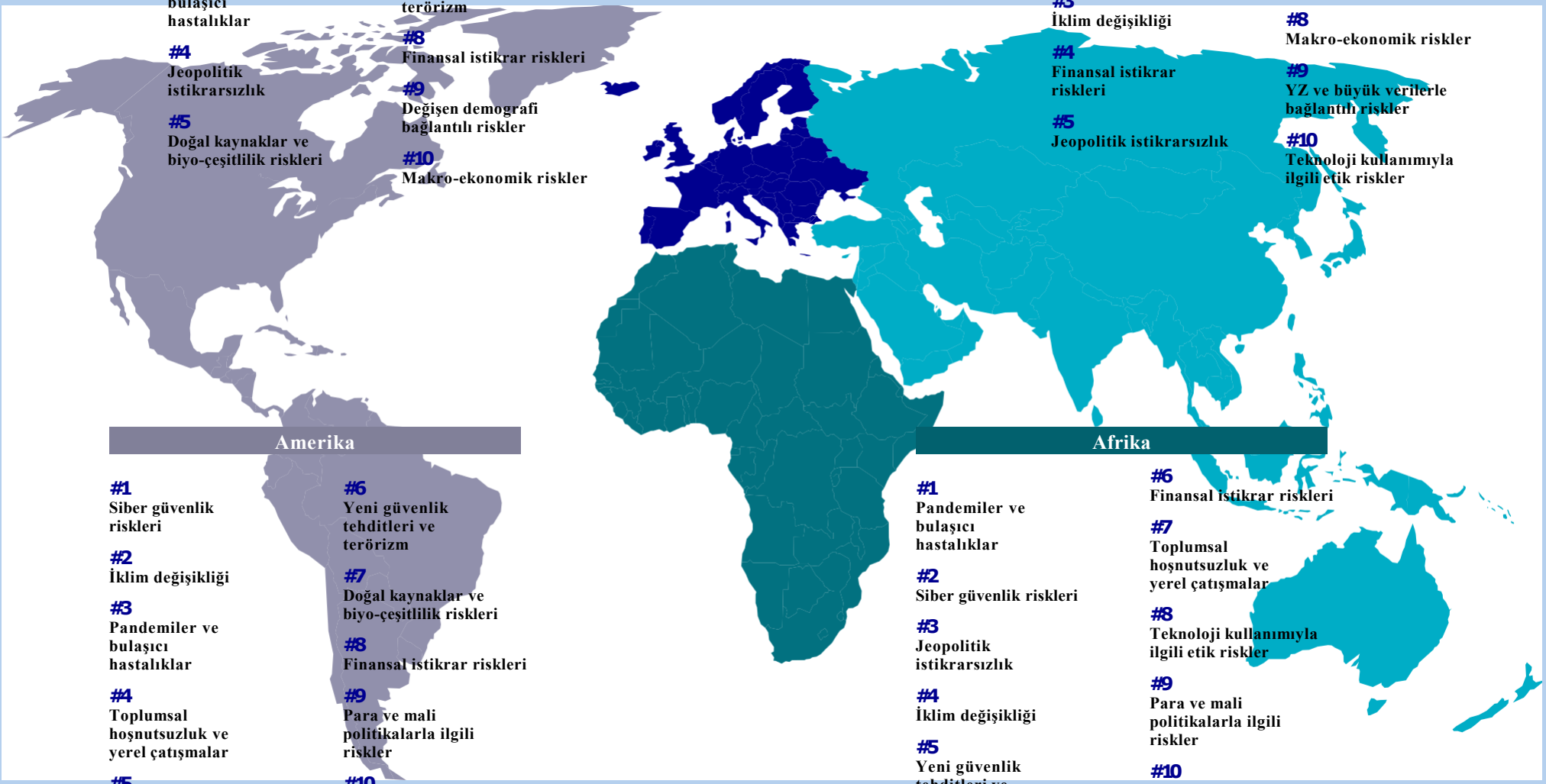

Amerika

#1 Siber güvenlik riskleri

#2 İklim değişikliği

#3 Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar

#4 Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar

#5 Jeopolitik istikrarsızlık

#6 Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm

#7 Doğal kaynaklar ve biyo-çeşitlilik riskleri

#8 Finansal istikrar riskleri

#9 Para ve mali politikalarla ilgili riskler

#10 Çalışmanın geleceği ile ilgili riskler

Afrika

#1 Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar

#2 Siber güvenlik riskleri

#3 Jeopolitik istikrarsızlık

#4 İklim değişikliği

#5 Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm

#6 Finansal istikrar riskleri

#7 Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar

#8 Teknoloji kullanımıyla ilgili etik riskler

#9 Para ve mali politikalarla ilgili riskler

#10 YZ ve büyük verilerle bağlantılı riskler

EN ÖNEMLİ RİSKLER

İKLİM VE SİBER RİSKLER YAVAŞ YAVAŞ PANDEMİ RİSKİNİN ÖNÜNE GEÇİYOR

Uzmanlara göre En Önemli İlk 10 Risk

1. İklim değişikliği
2. Siber güvenlik riskleri
3. Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar
4. Jeopolitik istikrarsızlık
5. Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar
6. Doğal kaynaklar ve biyoçeşitlilik riskleri
7. Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm
8. Finansal istikrar riskleri
9. Makro-ekonomik riskler
10. Yapay Zeka ve büyük veriler bağlantılı riskler

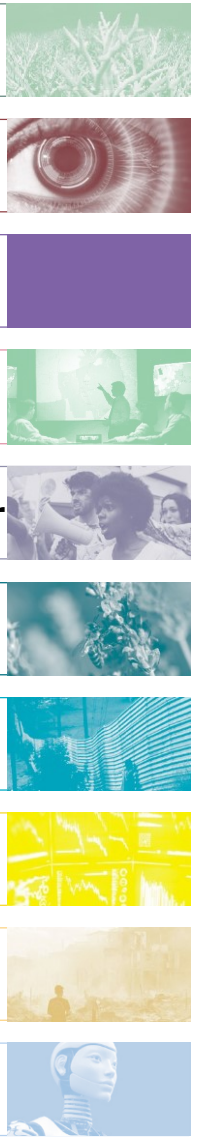

Araştırmanın kısa özeti

AXA Gelecek Riskler Araştırmasında dünyanın her yerinden katılımcılardan önümüzdeki 5-10 yıl içerisinde toplum üzerindeki olası etkilerine göre geleceğe dair en önemli beş riski sıralamalarını istenmiştir. Bu yıl, 60 ülkeden 3,500 risk uzmanı ile anket yaptık ve onlardan belirlediğimiz 25 risk arasından seçim yapmalarını istedik. Ayrıca 15 ülkeden temsili bir örneklem gurubunu oluşturan 20,000 kişiyle anket yapmak için Ipsos ile de ortaklık yaptık.

AXA Gelecek Riskler Araştırması bizlere zaman içerisinde bölgeler ve yaş grupları arasında ve uzmanların ve vatandaşların algıları arasında karşılaştırma yapma olanağı sunuyor.

Raporun ilk bölümünde kayda değer genel bulgular özetleniyor. Sonraki üç bölümde ise ikim, siber ve sağlık olmak üzere üç kilit alanda derinlemesine incelemeler yapılıyor.

2021'deki en önemli riskler hangileri?

İklim değişikliği yeniden en üst sıralarda. Salgın riskinin sıralamadaki diğer tüm riskleri aşağılara çektiği geçen yılın ardından iklim değişikliği 2021'de yeniden en üst sıradaki yerini aldı. Covid-19 tüm dünyada varlığını sürdürüyor olsa da uzmanlar bir kez daha iklim değişikliğini hep birlikte en baskı oluşturan risk olarak tanımladılar.

Siber güvenlik riski şimdiye kadar görülmemiş bir şekilde daha büyük bir öncelik haline geliyor. Bu yıl, uzmanların %61'i siber riski en-önemli beş risk arasında seçerek bu riski hem iklim hem de salgınlardan daha fazla en çok seçilen risk haline geitrdiler[1]. Siber riskler özellikle pandemi kaynaklı karantinaların dijital işlemlere geçişi hızlandırmasının ardından artmaya devam edecek.

Çok sayda sağlık riski vatandaşların gözünde giderek daha önemli bir hale geliyor. Salgınlar şaşırtıcı olmayan bir şekilde hala uzak ara en-çok birinci sınıf sağlık riski olarak sıralanmakla birlikte, vatandaşlar arasından katılımcılar kronik hastalıklar ve zararlı maddelere maruz kalma gibi diğer riskler hakkında da endişeleniyorlar.

Beş yıl içerisinde en önemli riskler

Uzmanlar tarafından en önemli risk seçim yüzdesinin değişimi (2018-2021)

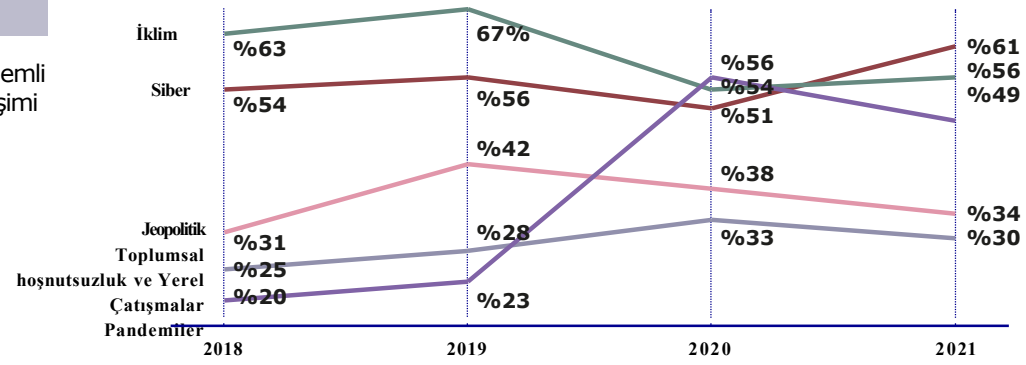

1. Uzmanların her biri beş adet risk seçmiş ve bunları 1'den 5'e kadar sıralandırmıştır. Genel değerlendirme her bir uzmanın en önemli riskine beş puan, ikinciye 4 puan vererek ve geri kalanlar bu şekilde puanlandırılarak belirlenmiştir. Böylece genel derecelendirmenin en üstünde yer alan riskin (bu yıl, İklim değişikliği) ille de ilk beş arasında (bu yıl siber güvenlik) seçilmiş olmasına gerek yoktur.

Uzmanların risklere bakışı nasıl değişti?

Uzmanlar dijital toplum dönüşümü ile ilgili riskler konusunda giderek daha kaygılılar. Gizlilik ve algoritmik önyargıları içeren teknoloji kullanımıyla ilgili etik riskler 2021 yılında sıralamanın üst yarısında kendilerine yer buldu. Risklerin ortaya çıkış hızı sorulduğunda, uzmanların teknoloji kullanımıyla ilgili etik riskleri 2020'ye göre 2021'de daha çok ortaya çıkmış olarak belirlemeleri daha olasıydı, bu durum geçtiğimiz yıl hayatlarımızın pek çok kısmının hızla dijitalleşmesine verilen yanıtla benzer özellikler taşımaktadır.
Kripto paralar dahil, teknoloji-bağlantılı ekonomik riskler 2020'ye kıyasla benzer şekilde sekizinci sıraya yükseldiler.

Olması muhtemel görünen teknolojik riskler uzmanlar açısından daha fazla endişe kaynağı teşkil ediyor

Teknolojik risklerin ortaya çıkış hızı ile uzmanlar tarafından dile getirilen endişenin düzeyi arasındaki ilişki.

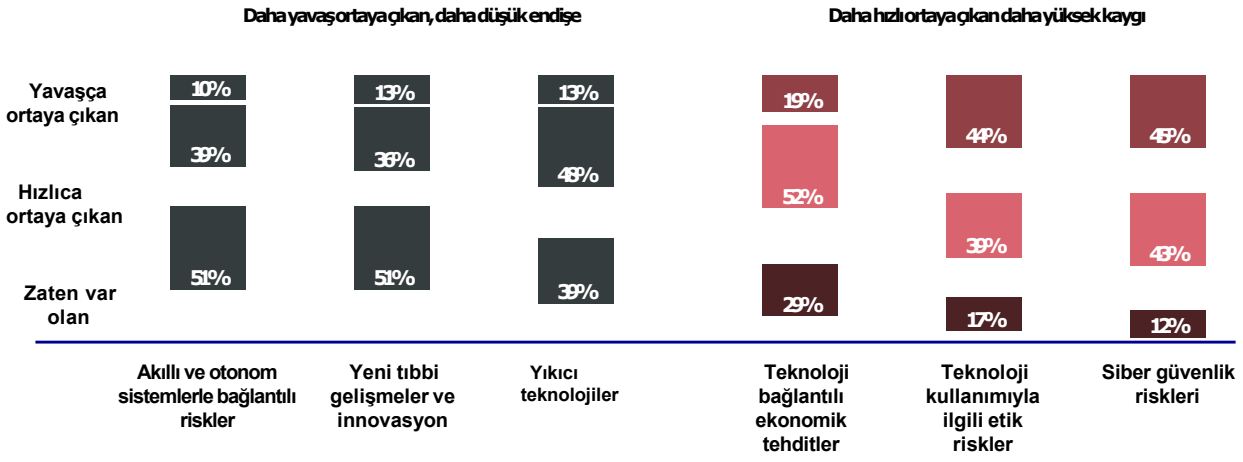

EN ÖNEMLİ RİSKLER

Daha çağ ötesi olan teknolojiler ile ilgili kaygılar göreceli olarak düşük kalıyor. Karşılaştırıldığında, (kuantum hesaplama gibi) yıkıcı teknolojiler, (sürücüsüz araçlar gibi) akıllı ve otonom sistemler ve (gen yazımı gibi) tıbbi gelişmeler ve yenilikler ile bağlantılı riskler konusunda uzmanlar daha az endişeliydiler. Bunların tamamı 2020'ye kıyasla uzmanlar tarafından biraz daha düşük bir oranla en-önemli beş risk arasında seçilmiştir, bu durum söz konusu bu risklerin diğer teknoloji risklerinden çok daha yavaş bir şekilde ortaya çıktıklarına dair algılarla bağlantılı olabilir.

Uzmanlar finansal istikrarsızlık konusunda kaygılılar. Ne 2018 ne de 2019 yılında ilk onda bile kendine yer bulamayan finansal istikrar riskleri, 2020'deki dokuzuncu sıradan bu yıl sekizinci sıraya yükseldi. Bu durum uzun vadeli trendlerin yanı sıra, kısmen Covid-19 pandemi sürecinde ve beraberinde gelen karantina dönemlerinde kamu harcamalarındaki istisnai artışa atfedilebilir. Bu riski neden seçtikleri sorulduğunda, uzmanların yarıdan fazlası mali piyasalardaki sistemik bir zayıflama hakkındaki kaygılarını dile getirmiş, ikinci en popüler cevap ise varlık balonu patlama tehlikesi olmuştur.

Makro-ekonomik riskler artıyor olabilir

İstisnai bir biçimde gevşek olan para ve mali politika ve bunun sonucunda hem gelişmiş hem de gelişmekte olan piyasalarda meydana gelen yüksek borç yükleri göz önüne alındığında, Avrasya Grup makro-ekonomik risklerden endişe duyuyor. IMF'ye göre ABD'de CARES yasası gibi yasalar ve Amerika Kurtarma Planı gibi girişimler 2021 yıl sonu itibariyle Birleşik Devletleri GSYİH'nın '%130'undan daha fazla olan bürüt kamu borcuyla karşı karşıya bırakacak. AB'de, Avrupa-düzeyi kurtarma fonu ve mali kuralların askıya alınmış olması GSYIH'nın %100'ünden daha fazla bir kamu borcuna yol açacak, bu oran güneydeki bazı üye devletlerde daha da yüksek olacak.

Krizin sıra dışı mahiyeti göz önüne alındığında pandemiden kurtuluş harcamalarının çoğu garanti altına alınmış durumda ve eğer vadesi muhtemelen çoktan geçmiş olan beşeri sermaye ve altyapıdaki yatırımlara yönlendirilirse daha uzun vadeli kurtuluşlara katkı da yapabilir. Yine de, enflasyonu arttırma ve daha sıkı parasal tedbirleri gerekli kılma olasılığı da bulunuyor. Yüksek faiz görünümü sonrasında Batıda büyümeyi yavaşlatabilir, gelişmekte olan piyasalarda toparlanmaları rayından çıkarabilir ve finansal istikrarsızlık riskini arttırabilir. Daha uzun vadede, büyük kamu borcu fazlalıkları daha yüksek vergiler ve gelecek yatırımlar konusunda daha az kaynak anlamına gelebilir.

Ülkeler arasındaki toparlanma hızı becerilerine, çalıştıkları sektöre ve gelir düzeylerine bağlı olarak ekonomistlerin 'K-şekilli' toparlanma olarak adlandırdıkları bir biçimde demografik gruplar arasında farklılaşabilir.

Bazı insanlarda, özellikle de uzaktan çalışabilenlerde artışlar olacak. Diğerleri ise – özellikle de düşük ücretli, yüz yüze hizmetlerde çalışanlar – bu durumdan giderek daha fazla mağdur olacaklar. Kadınlar, yeni göçmenler ve etnik ve ırksal azınlıklar dahil zaten dezavantajlı grupta olan kitleler orantısız yüklerle karşı karşıya kalacaklar.
Bu durum ekonomik dayanıklılığa zarar verme ve sosyo-ekonomik farklılıkları büyütme tehdidini beraberinde getiriyor.

Makro-ekonomik riskler, geçtiğimiz yılların daha popülist politikalarına yönelik devam eden trend ile birlikte ele alındığında özellikle endişe verici boyutlara ulaşıyor.
Bunlar hep birlikte gelecek yıllarda, küresel piyasalardaki tüm varlık sınıflarına yönelik etkilerle alışılmışın dışında ekonomik politikalara yönelik daha büyük bir iştahı körükleyebilir.

Finansal dengeler dünya çapında giderek daha da kötüleşiyor

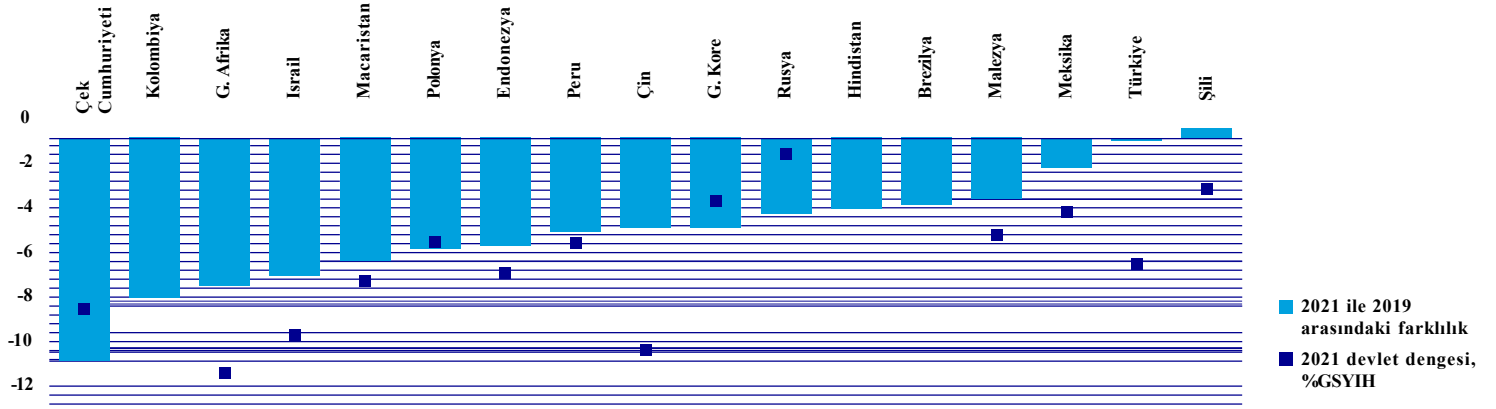

Uzmanlar ve Vatandaşlar nasıl farklılaşıyor?

Vatandaşlar pandemiler konusunda hala öncelikli olarak kaygılı. Uzmanların dikkati yeniden iklim değişikliğine çevrilmişken, Gelecek Riskler Raporu ile ilgili anket yapılan vatandaşlar risk listelerinin en tepesine salgın hastalıkları koymaya devam ettiler. Covid-19 birçok insanın günlük yaşamını etkilemeye devam ettiği ve aynı zamanda da halkın sağlık risklerine daha çok öncelik verme durumunu yansıttığı için bu durum şaşırtıcı değildir.

Kirlilik halkın bilincinde giderek önem kazanıyor. Vatandaşlar arasından katılımcılar beşinci sırada yer verdikleri kirliliği, iklim ile birlikte en önemli öncelik olarak görüyorlar. Bununla birlikte uzmanlar, özellikle iklim değişikliği ve biyo-çeşitlilik riskleri gibi diğer çevresel risklere kıyasla kirliliği daha düşük bir öncelik olarak görüyorlar.

Terörizm vatandaşları uzmanlardan daha çok kaygılandırıyor. Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm vatandaşların yanıtlarında üçüncü sırada geliyor, ancak uzmanlar arasında sadece yedinci sırada kendine yer buluyor. Bu riski seçen vatandaşların tek başına hareket eden teröristlerden ve yeni saldırı yöntemleri kullanan küçük terörist guruplarından endişeli olduklarını söylemeleri daha olası iken bu riski seçen uzmanların devlet-destekli siber saldırılar konusunda motive olmuş olmaları daha olasıdır.

2021 yılında uzmanlar ve vatandaşlara göre en önemli 10 risk

	Uzmanlar	Vatandaşlar
1st	İklim değişikliği	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar
2nd	Siber güvenlik riskleri	İklim değişikliği
3rd	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar	Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm
4th	Jeopolitik istikrarsızlık	Siber güvenlik riskleri
5th	Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar	Kirlilik
6th	Doğal kaynaklar ve biyoçeşitlilik riskleri	Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar
		Doğal kaynaklar ve biyoçeşitlilik riskleri
7th	Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm	Doğal kaynaklar ve biyoçeşitlilik riskleri
8th	Finansal istikrar riskleri	Finansal istikrar riskleri
9th	Makro-ekonomik riskler	Jeopolitik istikrarsızlık
10th	Yapay zeka ve büyük verilerle ilgili riskler	Kronik hastalıklar

Risk algılarının bölgeler arası karşılaştırmasında durum nasıl?

Uzmanlar tüm bölgelerde aynı kaygılara öncelik veriyorlar.
Uzmanların en önemli dört riski genelde her bölgedeki en önemli beş risk arasında ön plana çıkıyor: İklim değişikliği, siber güvenlik, salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar ile jeopolitik istikrarsızlık.
Risklerin bu globalleşme durumu geçen yılın raporunda belirlediğimiz bir trend ve 2021 araştırmasında bir kez daha kendini gösteriyor.

Vatandaşlar da kapsamlı bir şekilde tüm bölgelerdeki önceliklere uyum sağlamış durumda. Dokuz risk her bölgede ön plana çıkarken, iki riske – salgınlar ve iklim değişikliği – her bölgede kamu yanıtlarının ilk beşi arasında yer veriliyor.

İklim değişikliğine odaklanma konusunda Avrupalılar en önde geliyor. 2020'de de olduğu gibi, Avrupa iklim değişikliği konusunda insanların en çok kaygılı olduğu bölge olarak ön plana çıkıyor – başka hiçbir bölgede grupların hiç biri tarafından ilk sırada yer verilmezken, hem uzmanlar hem de vatandaşlar açısından listede en üst sırada yer alıyor. Avrupalı uzmanların %60'dan fazlası bu riski en önem verdikleri beş risk arasında seçmiş bulunuyorlar.

Siber riskler Amerikalı uzmanlar için birinci sırada yer alıyor.

Uzmanların siber güvenliğe en üst sırada yer verdikleri tek bölge Güney ve Kuzey Amerika. Bunun nedeni muhtemelen geçtiğimiz yıl içerisinde Birleşik devletlerde gerçekleşmiş olan sansasyonel siber saldırılar. Kuzey ve Güney Amerika'da insanlar arasında hem siber riskler hem de yeni güvenlik tehditleri ve terörizm ilk beş arasında yer verilen – bir diğer teknoloji-bağlantılı risk – öne çıkıyor.

Asya ve Afrika'daki katılımcılar sağlığa odaklanıyorlar ancak başka şekillerde. Asya ve Afrika'daki uzmanlar ve vatandaşlar salgınları ve bulaşıcı hastalıkları listelerinin en üst sırasına koyuyor. Bununla birlikte Afrikalı katılımcılar kronik hastalıklar ve tıbbi gelişme ve yeniliklerle bağlantılı risklere öncelik verirken, Asyalı katılımcıların zihinsel sağlığın altını çizmeleri daha olası olmuştur.

2021 yılında uzmanlar ve vatandaşlara göre bölgeler bazında en önemli 5 risk

		Uzmanlar	Vatandaşlar
Amerika	1st	Siber güvenlik riskleri	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar
	2nd	İklim değişikliği	İklim değişikliği
	3rd	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar	Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm
	4th	Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar	Siber güvenlik riskleri
	5th	Jeopolitik istikrarsızlık	Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar
Afrika	1st	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar
	2nd	Siber güvenlik riskleri	Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm
	3rd	Jeopolitik istikrarsızlık	İklim değişikliği
	4th	İklim değişikliği	Kirlilik
	5th	Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm	Siber güvenlik riskleri
Avrupa	1st	İklim değişikliği	İklim değişikliği
	2nd	Siber güvenlik riskleri	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar
	3rd	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar	Kirlilik
	4th	Jeopolitik istikrarsızlık	Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm
	5th	Doğal kaynaklar ve biyoçeşitlilik riskleri	Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar
Asya Pasifik ve Orta Doğu	1st	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar
	2nd	Siber güvenlik riskleri	İklim değişikliği
	3rd	İklim değişikliği	Siber güvenlik riskleri
	4th	Finansal istikrar riskleri	Kirlilik
	5th	Jeopolitik istikrarsızlık	Doğal kaynaklar ve biyo-çeşitlilik riskleri

2021 yılında İnsanlar kendilerini neden daha savunmasız hissediyorlar?

Anketimizde katılımcılara insanların şu anda beş yıl öncesine göre gelecek risklere karşı daha mı az yoksa daha mı çok savunmasız olduklarını sorduk. "Biraz" daha savunmasız seçeneğine kıyasla "çok" daha savunmasız seçeneğinin daha çok tercih edildiği uzmanlar arasında, uzmanların %84'ü insanların küresel anlamda daha savunmasız olduklarını ifade etti. Vatandaşlar arasında ise bu rakam 2020'deki %73'ün üstüne çıkarak %80 olmuştur.

Daha özel olarak katılımcıların seçtiği en önemli beş riske karşı kişisel savunmasızlık duyguları sorulduğunda, sağlık konuları, çevre ve teknoloji üst sıralardaki yerini aldı.
Daha belirgin bir biçimde, en-yüksek puanlı üç riskin tamamı hem genel olarak en yüksek sıralarda yer verilen hem de geçtiğimiz 12 ay içerisinde günlük hayatta ön plana çıkmış olan risklerdi. Bunlar arasında Covid-19 devam ettiği için salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar; hayatın çoğu online platformlara kaydığı için teknolojinin kullanımıyla ilgili etik riskler; ve ilk sırada da Kirlilik yer alıyordu.

Kirliliğin ne kadar hızlı bir şekilde temizlendiğinin ve ilk karantina dönemlerinde vahşi yaşamın geri geldiğinin net olarak fark edilmesinden, hayatımızın genel olarak online ortamlara doğru kaymasıyla artan dijital gizlilik sorunlarına kadar, geçtiğimiz yıl gezegenimizin, sağlığımızın ve hatta kimliklerimizin aslında ne kadar kırılgan olduğunu gözler önüne seren bu riskleri açığa çıkardı.

Karantinalar farklı bir dünyayı ortaya koyduğu için bu durum algıların değişme biçimini de yansıtmış oldu. Kapanan fabrikalardan, azalan trafiğe ve boş şehirlere kadar pandemi kaynaklı kapanmaların sonuçları temiz hava ve su yolları sonucunu doğurdu, bir çok insan hayatında ilk defa temiz havanın olduğu bir yerlerde yaşamayı deneyimledi. Bu aslında onlara eğer şans verilirse doğal yaşamın ne kadar hızlı bir şekilde geri gelebileceğini ve doğanın kendini çabucak yenileyebileceğini göstermiş oldu.

İnsanların globalden ziyade bölgesel savunmasızlıklarıyla ilgili algılarını sorduğumuzda, Asyalı katılımcılar özellikle Amerikalı katılımcılara göre en iyimser olanlardı.

İnsanların günlük yaşamlarında en savunmasız olduklarını düşündükleri riskler

Uzmanlar savunmasızlığı her yerde daha yüksek bir şekilde algılıyor.

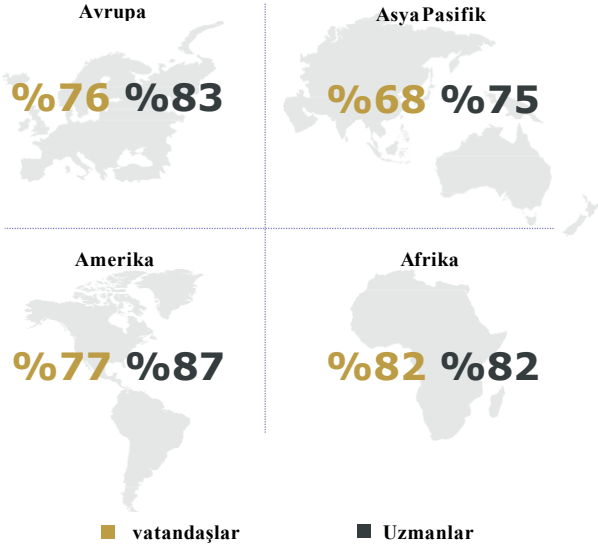

İyimser olmak için üç neden

1

Gelecek riskleri ele almak için küresel iş birliği konusuna halk giderek daha çok eğilim gösteriyor. Gelecek risklerin üstesinden gelmede karar almanın en etkili düzeyi konusunda 2020'de yaptığımız ankette bu konuyu vatandaşlara sorduğumuzda, %50'si küresel düzey şeklinde yanıtlamıştı. 2021 araştırmamızda, bu rakam %55'e çıktı. Katılımcıların ayrıca özellikle de Avrupa'da risklerle yüzleşmek için daha uygun olarak kıta düzeyini belirtmeleri daha olası bir durumdur. Bu rakamlar geçtiğimiz yılın insanların küresel birbirine bağlılığa ve hem bölgesel hem de küresel anlamda çok-uluslu iş birliğine olan ihtiyaca dair kavrayışlarını güçlendirdiğini ortaya koyuyor.

2

İnsanların üçte ikisi gelecek risklerle baş etme konusunda bilim adamlarına ve akademisyenlere güveniyor. Rahatlatıcı bir şekilde, yanlış bilgilendirmelerle ilgili kapsamlı kaygılara rağmen, insanların büyük bir çoğunluğu politika oluşturmada bilgi ve deneyime değer veriyor. Araştırmamız vatandaşların genelinin (%75) – uzmanların da (%87'sinin) gelecek riskleri sınırlandırma konusunda bilim adamlarının ve akademisyenlerin kapasitesine güvendiğini ortaya koyuyor.

3

Risklerin üstesinden gelinebileceği konusunda gençler daha umutlu. Tüm yaş grupları genel savunmasızlığın artan düzeylerini kabul etmekle birlikte, bu trend gençler arasında en az telaffuz ediliyor. Gençler aynı zamanda gelecek risklerin etkilerinin azaltılması konusunda uluslararası kuruluşların, bilim adamlarının ve akademik camianın yeteneğinden özellikle daha umutlular.

vatandaşlara göre risklerle karşı karşıya kalındığında karar almanın en etkili düzeyi

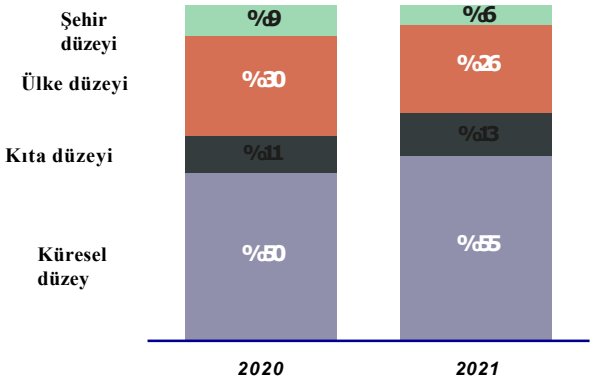

Gelecek risklerle baş etmede insanlar en çok bilim adamlarına güveniyor

Gelecek risklerin etkisini azaltmada vatandaşlar tarafından en çok güvenilen aktörlerin seçilme yüzdesi

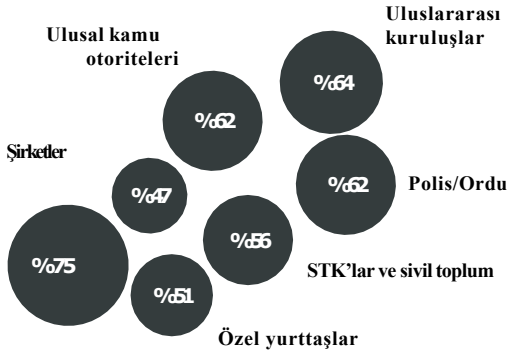

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ RİSKLERİ

RİSK 1

İklimle mücadelede özel sektör ve devletlerin risk alması gerekitor

Amerika

#2

Afrika

#4

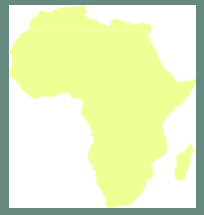

Avrupa

#1

Asya Pasifik ve Orta Doğu

#3

İklim değişikliği yeniden gelecek riskler sıralamasının en tepesindeki yerini aldı. Uzmanlar bu tehdide 2018 ve 2019'da en önemli risk olarak yer vermişlerdi, ancak 2020'de pandemi gölgesinde kalmış ve ikinci sıraya gerilemişti

İklim krizinin etkilerinin azaltılması, hem kamu hem de özel sektörün, olası etkilerinin ölçeği konusundaki belirsizliğe rağmen, çözümlere yatırım yaparak derhal harekete geçmesini gerekli kılıyor. Söz konusu yatırımların başarısız olma riski, çok geç harekete geçme riskinden çok daha ağır basıyor.

İklim değişikliğini en önemli beş risk arasında seçen hem uzmanlar hem de vatandaşlar, finansal ve borç risklerinin aksine fiziksel riskleri ezici bir çoğunlukla öncelikli bir kaygı olarak seçtiler. Kuzey Pasifikte rekor sıcaklıkların, Almanya ve Çin'de yıkıcı sellerin, Madagaskar'da kuraklıkların Sibirya ve güney Avrupa'da orman yangınlarının görüldüğü bir yılda bu hiç de sürpriz olmasa gerek. Değişen iklim gerçeği göz ardı edilmesi imkansız bir hale geldi.

İnsanların olması yakın iklim değişikliği kişisel tehdidinden fazlasıyla haberdar olduklarını da keşfettik: eğer BK, İtalya, ya da Japonya'da bir ada ya da yarımadada yaşıyor olsalardı, vatandaşların iklim değişikliğini en önemli risk olarak seçmeleri daha olası olurdu.

Sel riskine en çok maruz kalan bölgeler aynı zamanda vatandaşların iklim değişikliğini en önemli risk olarak seçme olasılığı olan yerler

İklim değişikliğini en önemli beş risk arasında seçen vatandaşlar arasından katılımcıların yüzdesi.

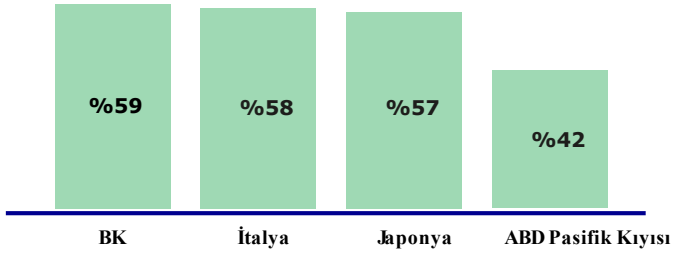

ABD'de – genel olarak iklim endişesinin düşük düzeylerine rağmen – artan deniz seviyeleri tehdidiyle karşı karşıya olan Pasifik kıyısı için de aynısı geçerli olurdu.

İlk üç riske yönelik devletlerin hazır olma durumları ile ilgili uzman algısı

Yükselen risklerle yüzleşmeye kamu otoritelerinin yeterince hazır olduklarını söyleyen uzmanların yüzdesi

		2021
İklim değişikliği	**Global**	**%19**
	Afrika	%10
	Kuzey ve G.Amerika	%11
	Avrupa	%21
	Asya Pasifik	%22
Siber güvenlik riskleri	**Global**	**%26**
	Afrika	%23
	Kuzey ve G.Amerika	%20
	Avrupa	%24
	Asya Pasifik	%36
Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar	**Global**	**%34**
	Afrika	%32
	Kuzey ve G.Amerika	%22
	Avrupa	%33
	Asya Pasifik	%40

Çoğu katılımcı kamu otoritelerinin iklim değişikliğine hazır olmadığına inanıyor, uzmanların ise sadece %19'u devletlerin hazır olduğunu düşünüyor. Bu soruyu iki yıl önce ilk sorduğumuz ana kıyasla bu rakam hafif bir artışı yansıtıyor olsa da aynı zamanda bölgesel farklılıkları da gizliyor: Afrika'daki katılımcıların sadece %10'u ve Kuzey ve Güney Amerika'dakilerin %11'i bu konuda ulusal hükümetlerine güvendiklerini ifade ediyor.

İklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması ve çevrenin korunmasına ilişkin olumlu etkilerini güçlendirmek için söz konusu bu ulusal hükümetlerin idareleri içerisinde çevresel düzenlemede tutarlılık ve devamlılık için çaba sarf etmesi gerekiyor. Çevresel düzenlemelerin yaygın bir şekilde etkisiz hale getirilmesi, sadece birkaç yıllığına yürürlükte olsa da, uzun-vadeli etkiler yaratıyor ve kaybedilen kazanımların yeniden inşa edilmesini gerektiriyor. Hem ulusal düzeydeki düzenlemeleri hem de küresel çapta devam eden görüşmeleri desteklemek ve güçlendirmek için özel sektörün çevresel girişimler konusunda cesur adımlar atması gerekiyor. Bu meselede herhangi bir şey yapmamanın yıkıcı tehlikesi son derece yüksek.

Gençlere odaklanma: Çevresel meseleler uzayda bile olsa genç katılımcılar arasında en önemli öncelik

Anket katılımcıları arasında 25 yaş altında olanlar, iklim değişikliğini en önemli riskleri olarak değerlendiren tek yaş gurubuydu – diğer tüm yaş gurupları bu konuya pandemiden sonra ikinci sırada yer vermiştir.
Araştırma sonuçları ayrıca genç katılımcıların iklim değişikliği konusunda kendilerini ortalamadan daha az savunmasız hissettiklerini de ortaya koymaktadır, bu da aslında onların endişelerinin kişisel bir tehdit hissinden daha çok küresel sonuçlarla ilgili farkındalık etrafında şekillendiğini göstermektedir.

Genel olarak, katılımcı ne kadar genç olursa, çevresel riskleri daha yüksek derecelendirme olasılığı da o kadar artmaktadır. En önemli beş risk arasında üç çevresel riske yer veren tek gurup en genç yaş gurubu olmuştur. İklimle birlikte, kirliliğe üçüncü sırada doğal kaynaklar ve biyo-çeşitlilik risklerine ise dördüncü sırada yer vermişlerdir.

> **"Katılımcı ne kadar genç olursa, çevresel riskleri daha yüksek derecelendirme olasılığı da o kadar artmaktadır."**

"Çevre" tanımının kapsamını genişleterek, en genç yaş gurubu aynı zamanda genel anlamda 23. sırada yer bulan uzay ve gezegenlerle ilgili risklere 19. sırada yer vererek kendilerinden daha büyük olan katılımcılara göre uzay ve gezegenlerle ilgili riskleri muhtemelen daha çok seçmişlerdir. Bu risk çerçevesinde, genç katılımcılar uzay çöplerini ve yörüngedeki atıkları en önemli kaygı olarak vurgulamışlar ve kirlilik ve sürdürülebilirlik konularını yeryüzünün ötesine taşımışlardır.

Geçtiğimiz yıl yaşanan gelişmeler yatırımcılar, devletler ve yöneticiler dahil karar alıcıların daha kararlı bir iklim hareketi için Milenyum ve Z-Kuşağının taleplerini görmezden gelmekte zorlandığını ortaya çıkardı. Genç aktivistler hem sanal hem de fiziksel protestolar yoluyla baskı uygulama taktikleri konusunda uzmanlaştılar.

Genç katılımcılar tarafından seçilen öncelikli beş risk içerisinden üçü çevresel risklerden oluşuyor

2021'de genç katılımcılar tarafından seçilen 5 risk

	Sıra
İklim değişikliği	1
Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar	2
Kirlilik	3
Doğal kaynaklar ve biyo-çeşitlilik riskleri	4
Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm	5

İklim değişikliği ve temiz enerjinin jeopolitiği

Büyük güçler arasındaki gerilimler, uluslararası kuruluşların bu konuları ele almada yaşadığı değişimden çok daha hızlı bir şekilde artıyor. Bu durum küresel sistemde devam eden istikrarsızlık sonucunu doğuracak olup şirketler ve yatırımcılar adına riskler oluşturacaktır. Bu durum iklim değişikliği ve temiz enerji açısından çok daha geçerli olacak.

AB'nin "karbon sınır ayarlama mekanizmasına" yönelik önerisi gerilimin kaynağının olası bir nedeni. Uluslararası ticaret kurallarına uyum açısından tasarlanmış olsa da emisyonlara izin veren ülkelerden ithal edilen ürünlere esaslı vergiler öngörüyor.
Amaç yüksek-kirliliğe neden olan ülkeleri karbon fiyatlandırması konusunda teşvik ederken AB şirketlerini korumak – ancak bu girişim misilleme niteliğinde olan ticari tedbirleri tetikleme riskini de barındırıyor.

Batılı pek çok ülkenin pandemi sonrası teşvik harcamalarında yeşil enerjiyi teşvik etme uğraşında olduğu bir dönemde, yeşil teknoloji sektöründe hakimiyete yönelik Çin ve Batı arasındaki rekabet de bir diğer parlama noktasını teşkil ediyor, bu noktada jeopolitik gerilimler temiz enerji tedarik zinciri bölümlerinin ayrışması sonucunu doğurabilir.

İstikrarsız jeopolitik bir iklim bu risklerle ilgilenmeyi çok daha güç bir hale getirecektir. Avrasya Gurup, ABD orta-vade seçimlerinin sonuçlarından AB'nin Angela Merkel'in ayrılığı sonrasındaki yönetimine, ABD ve İran arasındaki nükleer anlaşma beklentilerine ve aşı diplomasisinin uluslararası ilişkilerdeki uzun-vadeli etkilerine kadar önümüzdeki on iki ay içerisinde yaşanacak gelişmelerin, jeopolitik manzaranın şekillenmesinde kritik olacağına inanıyor.

Sıvı yakıtların dünya çapında üretimine karşı tüketimi

Günlük milyon bbls

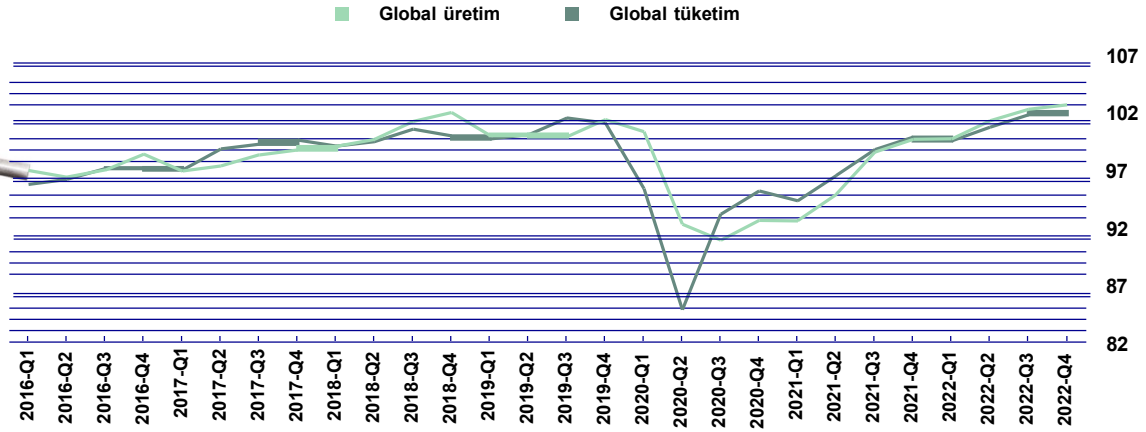

Enerji dönüşümü 2050 itibariyle net-sıfır hedefinin başarılması için atılması gereken en önemli adım

Her gün, dünyadaki bireyler gıdadan ve diyetten giyime ve ulaşıma kadar yeni davranışlar ve tüketim biçimlerini benimseyerek iklim değişikliği ile mücadeleye katkı sağlıyor. Her ne kadar bu tür tercihler toplamda çok büyük bir fark yaratacak olsa da, 2050 itibariyle net-sıfır hedefinin karşılanmasını güvence altına alacak ve muhtemelen gezegenimizin kaderini değiştirecek olan tek ve en büyük değişiklik küresel enerji sektörünün fosil yakıtlardan düşük-karbonlu yakıtlara geçişidir. Enerji dönüşümü, buna rağmen, çoğunlukla çevresel risklerle bağlantılı kaygının gölgesinde kalıyor, araştırma sonuçlarımızın da gösterdiği gibi: hem uzmanlar hem de vatandaşlar enerji dönüşümüne, iklim değişikliği ve kirliliğin kayda değer biçimde altında olacak şekilde 25 riskin tamamının yarısının altında yer vermiştir.

Yine de AXA kurumsal müşterilerinin bu riske en önemli ilk 10 risk içerisinde yer vermiş olmaları bizleri cesaretlendiren bir bulgudur. Özel şirketlerin enerji dönüşümüne öncelik vermeleri ve enerji depolama ve merkeziyetsiz üretim ve dağıtım ile ilgili yenilikçi çözümler sağlamak için çalışmaları kritik öneme sahiptir.

> “Enerji dönüşümü, çoğunlukla çevresel risklerle bağlantılı kaygıların gölgesinde kalıyor.”

AXA kurumsal müşterilerine göre ilk-10 risk

1st	Siber güvenlik riskleri
2nd	İklim değişikliği
3rd	Jeopolitik istikrarsızlık
4th	Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar
5th	Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar
6th	Finansal istikrar riskleri
7th	Makro-ekonomik riskler
8th	Doğal kaynaklar ve biyo-çeşitlilik riskleri
9th	Yeni güvenlik tehditleri ve terörizm
10th	Enerji dönüşüm riskleri

AXA Gurup Risk Departmanı Üst Yöneticisi **Renaud Guidée** ile röportaj

Geçen yayınlanan IPCC 1. Çalışma Grubunun raporu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rapor BM Genel Sekreteri tarafından 'insanlık için kırmızı alarm" olarak tanımlandı ve durumun aciliyeti konusunda bundan daha fazla aynı fikirde olamazdık. Tüm bölgeler iklim değişikliğinin artan etkisi ile karşı karşıya, gördüğümüz değişikliklerin çoğu daha önce eşi benzeri görülmemiş (ve hatta geri dönüşü olmayabilecek) değişiklikler ve insan etkisi, her zamankinden daha belirleyici bir şekilde "net" olarak görülüyor. 2015 yılındaki Paris anlaşmasından günümüze, iklim krizi hakkındaki farkındalık artmış bulunuyor ancak eylemde bulunmaya devam etmeliyiz. Mevcut ulusal olarak belirlenmiş katkılar (NDC'ler) bizleri yüzyılın sonunda 2.7°C daha sıcak bir dünyaya götürecek. 2050 itibariyle net-sıfır hedefine ulaşmak ve yüzyılın sonuna doğru daha yaşanabilir bir iklimi korumak için emisyonlarda köklü kesintiler yapılması gerekiyor.

İklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasına katkı sağlamak için AXA ne yapıyor?

Sigorta sektörü sağlam, net-sıfır emisyonlu bir ekonomiye geçişi desteklemeye son derece hazır olup bunu gerçekleştirmek için tüm kaldıraçları kullanması gerekiyor. AXA'da, karbon nötrlüğü ve bilançomuzun hem borç hem de varlık tarafında net-sıfırla mücadele etme konusunda bütüncül bir yaklaşımın önemli olduğuna inanıyoruz. Bu şekilde, sadece yatırım kararlarımızla değil aynı zamanda sigortalama işlemlerimizde de iklim üzerinde etkili olabileceğimizi düşünüyoruz.

2019 yılında, yatırım portföyümüzü 2050 itibariyle net-sıfır bir yörüngeyle uyumlu hale getirmek için UNEP-FI sponsorluğundaki Net-Sıfır Varlık Sahibi Birliğe (NZAOA) dahil olduk. Bu bizleri AXA'nın genel hesap varlıklarının karbon ayak izini 2025 itibariyle %20 azaltma ara hedefini oluşturmaya sevk etti. Artık bilançomuzun diğer tarafına da odaklanarak Net-Sıfır Sigorta Birliği (NZIA) ile bir adım daha ileri gidiyoruz.

Net-Sıfır Sigorta Birliği hakkında bize biraz daha bilgi verebilir misiniz?

AXA yatırım kanadında çok fazla ilerleme kaydetti. Örneğin, – geçiş tahvillerini –piyasaya sürüp ilk yeşil tahvillerimizi ihraç ederek yeşil yatırım hedefimizi iki katına çıkardık. Bu başarıların ötesinde, iklim değişikliğiyle mücadelede belirleyici olacak bir on yıla doğru ilerlerken tüm cephelerde hızlanmamız gerekiyor.
Yatırımlar iyi bir ilk adım ancak bunların sunduğumuz sigorta teminatları ile tamamlanması gerekiyor.

Tam da bu yüzden, Aralık 2020'de, AXA tarafından Net-Sıfır Sigorta Birliğinin (NZIA) kurulması çağrısı yapılmıştır. NZAOA gibi, NZIA da karbon nötrlüğü vaatlerinin kapsamını sigorta faaliyetine genişletiyor. AXA'nın başkanlığını yaptığı bu uluslararası koalisyon diğer 7 ana sigortacı ve reasürörü bir araya getiriyor. ;Amacımız, NZIA üyelerinin sigorta portföylerini bireysel olarak Paris Anlaşmasının hedefi ile uyumlu hale getirmelerine olanak sağlayan bir hedef-oluşturma protokolünü tesis etmek.
NZIA ayrıca, finans sektörünün ve küresel ekonominin net-sıfır emisyon hedefine geçişini hızlandırma amacını taşıyan ana girişimleri bir araya getiren Glasgow Net Sıfır Finans Birliğinin de bir parçasıdır.

SİBER GÜVENLİK RİSKLERİ

RİSK 2

Siber riskler her zamankinden daha ciddi bir hale geliyor ve koordineli bir yanıt gerektiriyor.

Ameri… #1

Afrika #2

Av… #

Asya …ğu #2

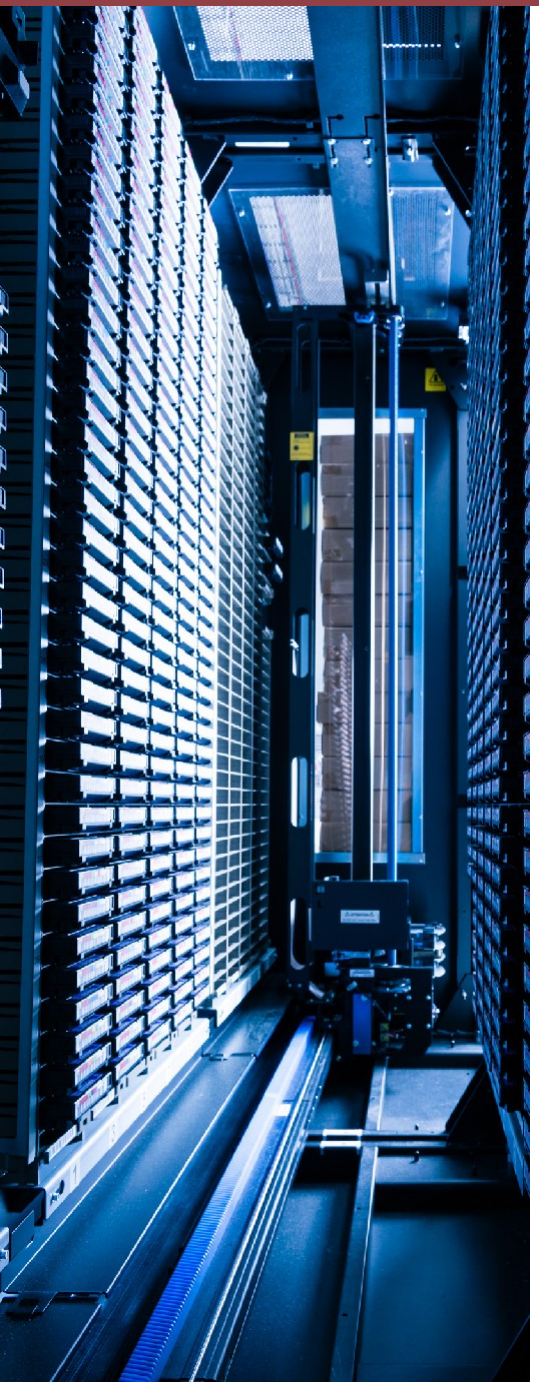

Giderek daha da çok ekonomik ve sosyal faaliyet online platformlara taşındıkça, uzmanlar siber güvenlik konusunda daha endişeli bir hale geliyorlar. Bu risk bu yılki araştırmada Kuzey ve Güney Amerika'da en üst sırada yer alırken, Asya, Afrika ve Avrupa'da ikinci sırada yer almıştır. Bu riski en önemli gördükleri beş risk arasında seçmeleri konusunda siber güvenliğin hangi boyutunun onları teşvik ettiği sorulduğunda, uzmanların "temel hizmetlerin ve kritik altyapının kapanması" (%47) ve siber zorbalık ve fidye yazılım" (%21) vakalarını seçmeleri daha muhtemel olmuştur.

Vatandaşlardan seçilen katılımcılar arasında, söz konusu bu risklerle ilgili farkındalık henüz aynı düzeye ulaşmış değildir. Bu katılımcılar siber güvenlik riskini iki yerde dördüncü sırada ve uzmanlardan daha düşük bir düzeyde değerlendirmişler– ve bu riski neden seçtikleri sorulduğunda, "kimlik hırsızlığı" (%30) ve "gizlilik kaybı" (%18) alternatif seçeneklerini muhtemelen uzmanlardan daha çok seçmişlerdir.

Böyle bile olsa, siber saldırılar kamuoyunun bilincinde giderek daha çok rahatsızlık yaratıyor. ABD'nin bazı bölgelerinde yakıt kaynaklarına zarar veren sömürge boru hattı saldırısı, bu saldırıların yerel ekonomilere zarar verme ve kamu sağlığı ve güvenliğini tehlikeye atma giderek artan potansiyelini açığa çıkardı. Güneş rüzgarlarından Kaseya'ya diğer sansasyonel saldırılarla birlikte Amerika'dan uzman katılımcıların en çok siber saldırılar konusunda endişeli olmaları hiç de şaşırtıcı değil.

Geçtiğimiz yıl Fransa, Yeni Zelenda ve İrlanda'da yaşanan sansasyonel saldırılar, hastanelerin de ayrıca saldırılar karşısında özellikle savunmasız olabildiklerini ortaya koymuştur. Sağlık sitemleri sınırlı mali kaynaklarını BT altyapılarını güncellemeye yatırım yapmaktan ziyade çoğunlukla acil hasta ihtiyaçlarının karşılanmasına yoğunlaştırmaktadırlar.

Söz konusu bu siber saldırılar giderek artan bir şekilde daha karmaşık bir hale gelmeye devam ediyor. Siber suç sendikaları organize, iyi finanse edilmiş, yenilikçi ve atik bir haldeler. Tam da adli olmayan suçlar gibi stratejik planlar yapıyorlar ve ticari faaliyet modellerini yeni fırsatlar doğdukça bunlara uyarlıyorlar. Kripto paraların ortaya çıkışı, fidye ödemelerinin transfer edilmesinin izlenmesini daha da zorlaştırarak, fidye yazılımlarını çok karlı bir hale getirdi.

Siber güvenlik konusunda vatandaşlar ve uzmanların ana kaygıları

Katılımcıların bu nedeni seçme yüzdeleri

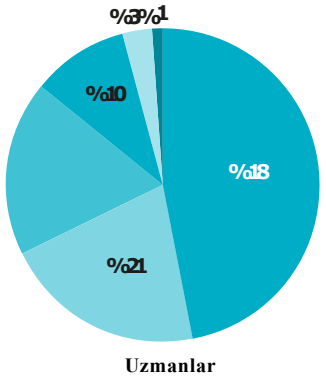

Uzmanlar

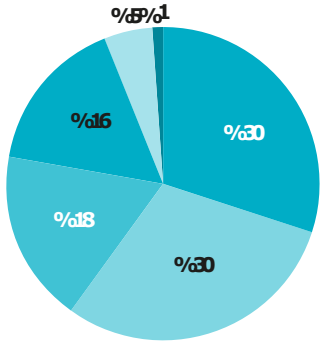

Halk

- Temel hizmetlerin ve kritik altyapının kapanması
- Siber zorbalık ve fidye yazılımı
- Kimlik hırsızlığı (kişisel ve kurumsal)
- Gizlilik kaybı
- Fikri mülkiyet hırsızlığı
- Diğer

Uzmanların

%26'sı

kamu otoritelerinin siber güvenlik risklerinin ortaya çıkışına hazır olduğunu düşünüyor.

Siber saldırıların giderek artan tekrarlanma sıklığı hayati öneme sahip ekonomik işlevlerin güvence altına alınmasına yardımcı olmada devlet ve sigortacıların rollerinin netleştirilmesine aciliyet kazandırıyor. ABD'nin geçtiğimiz yıl boyunca siber suç çetelerinin bölgesinde faaliyet göstermesine izin verdiği konusunda Rusya'yı daha iddialı bir şekilde suçlamasıyla jeopolitik riskleri de arttırıyor.

Güneş Rüzgarlarının heklenmesinin ardından Başkan Biden siber güvenliği bir öncelik olarak değerlendirme vaadinde bulundu ve pek çok hükümet de son dönemde siber güvenlik konusunda benzer vaatlerde bulundu: Şubat 2021'de, örneğin, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron hastane siber saldırılarına ulusal siber güvenlik stratejisine 1 milyar € yatırım yapma vaadinde bulunarak yanıt verdi.[1]

Yine de, uzmanlar genel olarak devletlerin siber riske karşı eksik hazırlandıklarını düşünüyorlar. Uzmanların sadece %26'sı kamu otoritelerinin siber güvenlik risklerinin ortaya çıkışına hazır olduğuna inanıyor. Daha da açıklamak gerekirse, bu zaman dilimi içerisinde kamu otoritelerinin diğer riskler konusundaki artan hazır olma durumları uzmanlar tarafından fark edilmesine rağmen bu rakam bu soruyu ilk sorduğumuz 2019'dan beri artmadı.

Siber güvenlik koruması ve temel kamu hizmetlerine yönelik yanıtların arttırılması için özellikle de kuruluşların sahip olduğu güçlü siber uzmanlık göz önüne alındığında devletler ve şirketler arasında daha fazla iş birliği yapılması gerekiyor .

> **"Siber güvenlik koruması ve temel kamu hizmetlerine yönelik yanıtların arttırılması için devletler ve şirketler arasında daha fazla iş birliği yapılması gerekiyor."**

Siber güvenlik risklerine karşı koymada devletlerinin hazırlıklı olduklarına en az ikna olmuş olanlar Amerikalı uzmanlar

Kamu otoritelerinin siber risklere hazır olduklarına inanan uzmanların bölgelere göre yüzdesi

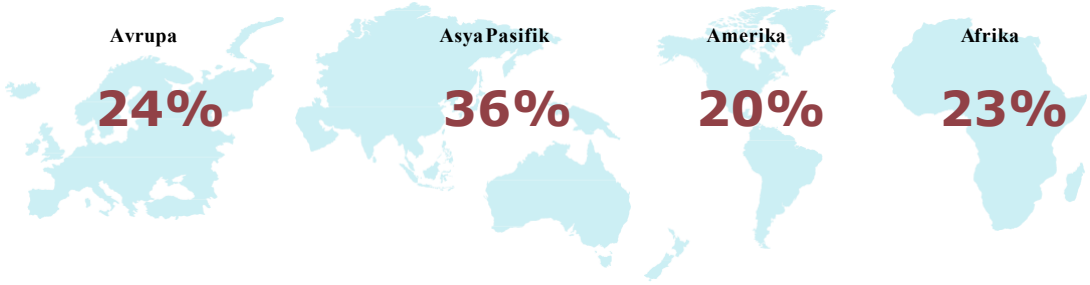

1. https://www.healthcareitnews.com/news/emea/emmanuel-macron-pledges-1bn-cybersecurity-aher-hospital-ransomware-attacks#:~:text=French%20president%20Emmanuel%20Macron%20has,on%20two%20hospitals%20this%20month.

Siber uzayda anarşi

Geçtiğimiz yılda, siber güvenlik çoğu devlet için en sonunda en önemli meseleler arasında kendine yer bulabildi. Yine de, siber alanı etkili bir şekilde yönetecek küresel kuralları yürürlüğe sokacak hareket gücü çok az.

İdeal olarak, cezai eylemlerin bir karışımı ve diplomasi devletlerin siber casusluğu sınırlar dahilinde tutması ve bölgelerinde faaliyet gösteren fidye yazılım çetelerine tolerans göstermemesi konusundaki normları oluşturacaktır.
Devletler düşmanlarının ağlarına gizlice erişim sağlamaya çalışmak için güçlü teşviklere sahip olduğu için ve kiralık hekleme hizmetlerinde büyüyen bir pazar daha fazla devlet aktörünün ileri hekleme araçlarına ulaşmasına olanak sağadığı için casusluk muhtemelen devam edecektir.

Devlet-destekli olması muhtemel siber saldırılara karşı daha agresif bir yanıt verilmesi konusunda ABD hükümeti üzerindeki yerel baskı artıyor ve büyük bir olay daha ihtiyatlı seslerin duyulmasını güçleştirebilir.
Bununla birlikte, saldırılara yönelik agresif misillemeler, siber alanın ötesinde tırmanan ciddi yıkımlara neden olan intikam misillemesi sonucunu doğurabilir.
Şirketler ve yatırımcılar için de yeni düzenlemeden kaynaklı riskler söz konusu. Tartışmayla ilgili mevcut politika önerilerinden biri şirketlerin fidye yazılım ödemelerini yasaklamayı içeriyor. Kripto paraları daha sıkı bir şekilde denetleme konusunda baskılar da gündemde, bu da aslında kripto para ekosisteminde hizmet sunan şirketlere yönelik yeni uyum yükleri yaratabilir.

> **“Saldırılara yönelik agresif misillemeler, siber alanın ötesinde tırmanan ciddi yıkımlara neden olacak intikam misillemeleri sonucunu doğurabilir.”**

2003’ten günümüze önemli siber vakaların sayısı

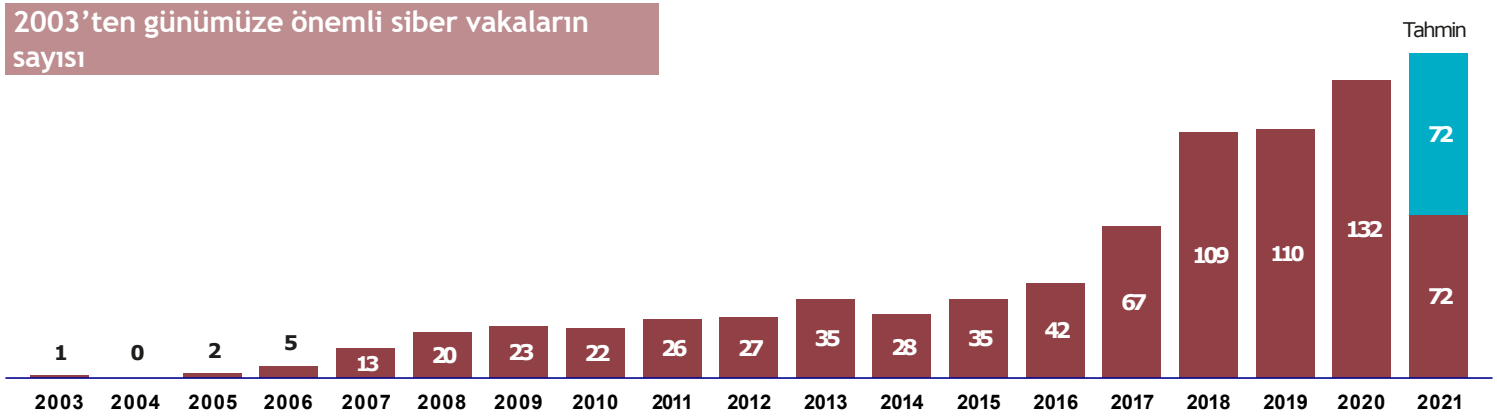

Gençlere odaklanma: Teknoloji etiği ve gizlilik Z-Kuşağı için en önemli kaygıları ifade ediyor

Tüm yaş grupları yeni teknoloji ile bağlantılı bir dizi risk hakkında ciddi bir şekilde kaygılı iken, araştırma sonuçları genç ve yaşlı katılımcılar arasında vurgulamada bir farkı ortaya koyuyor.

Siber güvenliğe en önemli beş risk arasında yer veren katılımcılardan bu riskle ilgili en önemli kaygılarını belirtmeleri istendiğinde, daha genç katılımcılar kimlik hırsızlığı ve gizlilik kaybına göreceli daha fazla ağırlık verirken, daha yaşlı katılımcılar temel hizmetler ile kritik altyapıdan daha çok bahsetmişlerdir.

Ayrıca, katılımcılar ne kadar genç olursa, en önemli beş risk arasında teknoloji kullanımıyla ilgili etik riskleri seçmeleri daha o kadar olası olmuştur - 25 yaş altı katılımcıların %16'sı bu riski seçerken 65 yaş üstünde bu oran %11'e düşmüştür. Tüm yaş gruplarına yönelik en önemli kaygı biyometrik ve genetik veriler dahil kişisel bilgilerin gizliliği olmuştur.

Söz konusu bu farklılıklar, eşitsizlikleri harekete geçirecek ve etik sınırların çiğnenmesine yol açacak verilerinin olası kötüye kullanımı konusunda daha temkinli olan genç bireylerin, daha büyük emsallerine göre teknoloji ile farklı bir ilişkilerinin olduğunu ortaya koymaktadır.

25 yaş altı katılımcılar en çok teknoloji ile bağlantılı etik risklerden endişeliler

En önemli beş risk çerçevesinde teknoloji kullanımı ile ilgili etik riskleri seçen katılımcıların yaş grubuna göre yüzdesi

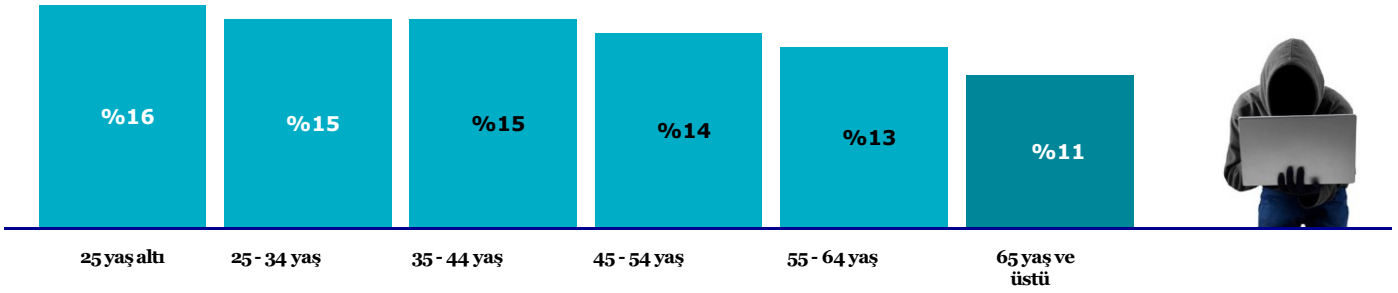

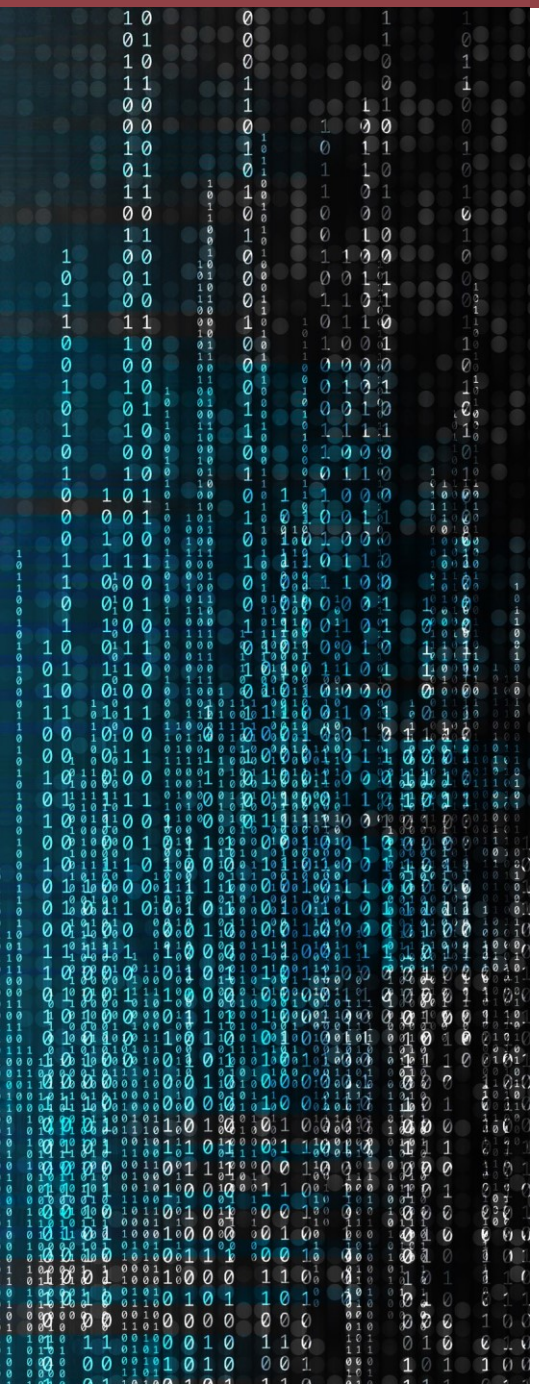

Siber savaşlar kapıda

Son yıllarda, 3B yazıcı ve dronlar gibi innovasyonların kötüye kullanılma potansiyeli ile ilgili endişelere ek olarak devlet-destekli olduğundan şüphelenilen siber saldırıların sıklığında artışlara tanık olduk. Pandeminin online çalışma biçimi ve sosyal faaliyetlerdeki süre giden değişimi hızlandırmasıyla siber savaş ve terörizmin toplum üzerinde geniş kapsamlı olumsuz etkilerinin olması her zamankinden daha büyük bir olasılık olarak karşımızda duruyor.

Buna karşın, uzmanlar yeni güvenlik tehditleri ve terörizme ilk beş arasında yer vermezlerken vatandaşlar bu riske üçüncü sırada yer vermiş, bu konudaki ana kaygıları sorulduğunda geleneksel terörizm endişelerine siber savaş ve yeni teknolojilerin kötüye kullanımından daha fazla öncelik vermişlerdir.

Bu risk sadece devletler ve şirketler için değil aynı zamanda sigortacılar için de giderek artan zorlukları ifade ediyor. Sigorta sözleşmelerinde geleneksel olarak savaş eylemleri hariç tutulmuş olup siber risk sigortası istisna değildir. Ancak, siber saldırıları sınıflandırma zorluğu dolandırıcılık amaçlı suç girişimlerinin siber savaş faaliyetlerinden ayırt edilmesini zorlaştırabilir. Bu ayrım, saldırının hedeflerinin özel mülkiyete ait olabileceği ancak su ve elektrik gibi toplumun düzgün işleyişi için gerekli olan hizmetleri sağlayabileceği gerçeği ile daha da muğlak bir hal almaktadır.

Bu risk evrim geçirmeye devam ettiği için, sigortacıların siber saldırıların siber savaş faaliyetleri olarak tanımlanmasına yönelik ortak bir metodolojinin tesis edilmesi ve her türlü saldırıya karşı korumanın arttırılması için devletlerle ve çok-uluslu kuruluşlarla işbirliği içinde çalışmaları gerekiyor.

Kasım 2021'de, AXA Araştırma Fonu tarafından, ilgili risklerin etkilerinin azaltılması ve önemli olan şeylerin korunmasına yardımcı olmak amacıyla kurul içerisindeki akademik, ticari ve kurumsal uzmanların siber manzaranın değişen dinamiklerinin altını çizdiği siber dayanıklılığa dair bir rapor yayınlanacak.

AXA XL, Sigortalama Üst Yöneticisi
Nancy Bewlay ile Röportaj

Siber sigortaya ilişkin pazarda ne gibi değişiklikler oluyor?

Son yıllarda, siber vakalarda keskin bir artış ve sonuç olarak da siber sigortaya yönelik artan talebe tanık olduk. Pandemi esnasında çok sayıda ekonomik faaliyet hızla dijitalleştiği için, şirketler saldırılar konusunda giderek daha savunmasız bir hale geliyorlar.

Bugünün siber suçluları son derece sofistike aktörler, genellikle büyük, çevik ve iyi finanse edilmiş suç örgütleri oldukları için, güçlü bir siber güvenlik duruşuna ve bir vakayı incelemeye yardımcı olacak özel bir sigorta partnerine sahip olmak kuruluşlar için oldukça önemlidir. Müşterilerimize bir hedef haline gelmeden önce yardımcı olmak istiyoruz. Siber sigorta poliçeleri kapsamında, müşterilerimize görüşülen tercih edilen oranlarda önleyici siber risk etki azaltma hizmetleri sunan uzman bayi ortaklarına erişim sunuyoruz.

Daha önceleri siber sigortası olmayan firmalardan gelen taleplerde bir artış görüyor musunuz?

Evet, geleneksel olarak siber sigorta teminatı satın almamış olan firmalardan gelen taleplerde bir artış görüyoruz.
Bu tür durumlarda, siber savunmasızlıkların kapsamını değerlendirebilmek için kuruluşun halihazırda kullandığı güvenlik tedbirleri hakkında bir şeyler öğrenerek işe başlıyoruz. Bu aşamanın ardından, bir hasarı önlemek için alınması gereken spesifik risk yönetim tedbirleri hakkında tavsiyeler verebiliyoruz, bir hasar ortaya çıktığında ise müşterinin organizasyonunu desteklemesine ve işletmesine yardımcı oluyoruz.

Siber saldırılar artmaya devam ettikçe ve kayıplar da arttıkça, müşterilerin önleme ve güvenlik tedbirleri sigortalama sürecinin önemli bir odak noktası olacaktır. Zayıf güvenlik hijyenine sahip alıcılar ya da güvenlik durumunu iyileştirmek istemeyenler teminat bulma konusunda daha zorlu bir süreç yaşayabileceklerdir.

AXE siber uzmanların sağladığı eşsiz değer hakkında bizleri bilgilendirebilir misiniz?

Akla ilk olarak ani ihlal-sonrası hizmetleri geliyor. Bu hizmetler, kolaylıkla kanıtlanabilir bir şekilde, müteakip ödemeler kadar önemli. Söz konusu bu uçtan-uca ve saldırı öncesi ve sonrası hizmetleri sunarak, saldırı sonrasında itibarlarını ve paydaş güvenini korumanın yanı sıra, müşterilerimizin düzenleyici koşullara uymalarını sağlıyoruz. Elbette, BT sistemleri ve verilerin kurtarılmasına yardımcı olmak için ihlal yanıt sağlayıcımızı devreye sokmak için de daha sonrasında onların yanında oluyoruz. Teminat aynı zamanda ortaya çıkabilecek iş kesintisi hasarlarının tazmin edilmesini de kapsıyor.

Aklınızda ne tür ihlal-sonrası hizmetler var?

Bu hizmetler içerisinde müşterilerden gelen sorgulamaları cevaplandırmak için saldırının ardından 24 saat içerisinde bir çağrı merkezinin oluşturulması, yetkisiz erişimin nasıl oluştuğunun belirlenmesi için adli bilgisayar uzmanlarının sıralanması ve ilgili tüm yargı yetki alanlarında ifşa koşullarında uzman hukuki bir ekipten desteğin yanı sıra hangi verilerin teşhir edildiği ya da riske atıldığı yer alıyor. Bazı müşteriler bu işlerin üstesinden kendileri gelebilmekte iken, çoğunun gerekli adımları atmak ve düzeltici faaliyetleri yerine getirmek için acilen hazır olmak için AXA XL gibi sigorta partnerlerine ihtiyaçları olacak.

AXA XL'de Küresel Sigortalama Üst Yöneticisi olarak, en çok gurur duyduğunuz hakkında en çok iyimser olduğunuz konular neler?

Müşterilerimizin artan siber risk kaygılarının üstesinden gelmede onlara yardımcı olma konusunda başardığımız liderlik pozisyonundan gurur duyuyorum. Risk profillerini yönetmelerinde ve en nihayetinde de tazminat taleplerinin sayısını azaltmada müşterilerimize yardımcı olmak için onlarla ortaklık yapıyor ve onları küresel düzeyde destekliyoruz. Ancak işler kötü gittiğinde, her şeyi onların ayağına getirmek ve tekrar faaliyetlerini sürdürmelerine yardımcı olmak için buradayız.

SALGINLAR VE BULAŞICI HASTALIKLAR

RİSK 3

Covid-19 insanların daha geniş sağlık risklerine karşı daha fazla uyum sağlamasına neden oldu

Ameri
#3

Afrika
#1

Avr
#

Asya Doğu
#1

Sağlık riskleri Gelecek Riskler Araştırmasında özellikle de teknolojik ve çevresel risklere kıyasla çok uzun zamandır önemsiz görülüyordu. Pandemi riskinni sıralamanın en üstüne çıktığı geçtiğimiz yıla kadar, hiçbir sağlık riski hiçbir zaman ilk beş arasında kendine yer bulamamıştı. 2020 raporunda, pandeminin Covid-19 ötesinde sağlık risklerine süregiden öncelik verme durumuna yol açacağını tahmin ettik

Bu kategorideki beş riskten üçünün sıralamanın yarısını oluşturmasıyla sağlık riskleri aslında 2021'de kamuoyu katılımcılarının zihinlerinde ağırlığını fazlaca korudu: katılımcıların %22'si kronik hastalıkları en önemli beş riskten biri olarak seçerken, %18'i zararlı maddelere uzun süreli maruz kalmayı ve %13'ü de değişen sağlık uygulamaları ve meslek hastalıklarıyla bağlantılı riskleri seçmişlerdir. vatandaşların sağlık riskleri konusundaki endişesi, kronik hastalıkların her bölgede ilk on içerisinde yer bulmasıyla dünyayı kapsıyor.

Covid-19 pandemisi sadece sağlık risklerine karşı savunmasızlık duygularını arttırmamış aynı zamanda vatandaşlar sağlık hakkında giderek daha kaygılı bir hale geldiği için hem kısa hem de uzun vadede sürdürülebilirliğe meydan okuyarak kamu sağlık sistemlerinin karşı karşıya olduğu mevcut zorlukları da dönüştürmüştür. Pek çok ülkede, sağlık çalışanları psikolojik yıpranmadan yakınıyor, bu da aslında sağlık çalışanlarının istihdamı ve bu çalışanları elde tutmadaki zorlukların salgın bittikten sonra da varlığını korumasının olası olduğu anlamına geliyor.

Tam da sağlık sistemlerinin yaşlanan nüfusa bakım sağlamak zorunda olmaktan dolayı daha çok baskı altına girdiği gibi, pandemi aynı zamanda kamu finans kaynakları üzerinde de devasa bir baskı oluşturdu.

İnsanlar günlük yaşamlarındaki sağlık risklerine karşı kendilerini özellikle savunmasız hissediyorlar

	Bu riske karşı kendini savunmasız hisseden kişilerin yüzdesi
Kirlilik	74
Teknolojinin kullanımıyla ilgili etik riskler (gizlilik ve kişisel bilgilerin kullanılması, olası algoritma önyargıları…)	72
Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar (antimikrobiyal direnç, bulaşıcı hastalıkların yeni türleri…)	72
Kronik hastalıklar (kanser, şeker, kalp hastalıkları…)	71
Zararlı maddelere uzun süreli maruz kalma (endokrin bozucular, kimyasallara ve zirai ilaçlara maruz kalma…)	71
İklim değişikliği	71
Siber güvenlik riskleri (siber zorbalık, sahte haberler, kimlik hırsızlığı, gizlilik kaybı…)	71

Sağlık riskleri

> “Pandemi, sağlık ve çevrenin birbirine bağlılığının anlaşılmasında kamuoyu ve karar alıcılar için bir fırsat yarattı.

Daha olumlu olarak, pandemi, sağlık ve çevrenin birbirine bağlılığının anlaşılmasında kamuoyu ve karar alıcılar için bir fırsat yarattı.
Kontrol edilemeyen yangın dumanının solunum hastalıklarının daha da kötüleştirmesinden tropik patojenlerin bir dizi bulaşıcı hastalığı yayabildiği alanları genişleten artan sıcaklıklara, yaşlılar arasında sıcaklık-bağlantılı ölümlerde artışa yol açan daha sık ısı dalgalarına kadar, salgın aslında önümüzdeki yıllarda iklim krizinin sağlık etkilerinin kendini göstermesinin beklendiği biçimlerle paralel olan acil, ölüm-ya da-kalım durumunu ortaya çıkardı.

İklim değişikliğinin gelecekteki sağlık etkileri konusunda vatandaşların farkındalığını arttırma çabaları sayesinde, pandemi deneyimi bizleri değişen çevrelerimize karşı kolektif savunmasızlığımızı yeniden kavramsallaştırmamıza ve iklim etkilerinin azaltılmasında hız kazanmamıza olanak sağlayabilir. Hem geleneksel sağlık teminatını genişletmek hem de iklim değişikliği ve çevrenin bozulmasıyla mücadelede öncü bir rol oynamanın yanı sıra, yeni sağlık hizmetlerinde öncü olma amacıyla AXA sağlığı bir öncelik haline getirmiştir.

Vatandaşların iklim e ve kirlilikle ilgili ana endişeleri

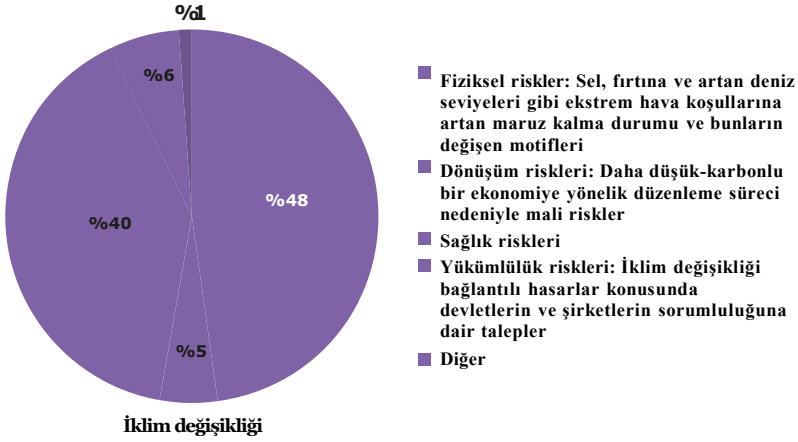

İklim değişikliği

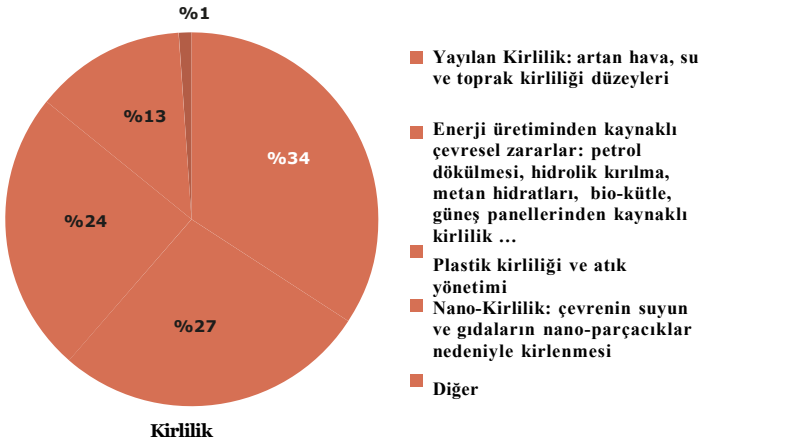

Kirlilik

Veri gizliliği ve fikri mülkiyet, Pandemi-sonrası sağlık hizmeti sa alanları

Pandemi, medikal innovasyonla benzeri görülmemiş bir hızla gel uygulamaya sokulabileceğini göstermekle birlikte sağlık hizm sistemlerinin zayıflığını da gözle sermiştir. Sağlık sistemlerinin güçlendirilmesine ve gelecek ac durumlara hazırlanmasına yoğunlaşmanın eli kulağında ola tartışmayı ön plana çıkarmasını bekliyoruz.

Birincisi, sağlık veri toplama ve a uyumlu hale getirecek yeni çabaları görmemiz oldukça muhtemel. Kendi yaşam tarzlarını ve sağlık göstergelerini izlemek için bireyler giderek daha çok kişisel araçları kullanıyorlar, sağlık hizmeti sağlayıcılar ise rutin bir şekilde veri topluyorlar ama çoğu zaman sistemler içerisinden toplanabileceği ve araştırmacılar tarafından innovasyonu harekete geçirmek ve erken teşhis ve müdahaleyi geliştirecek bir biçimde toplamıyorlar.

Daha çok veri toplamanın olası olumlu yönü önelidir – ancak bunları toplamak için çok daha fazla çaba ve kişisel verilerin kullanılması, devlet ya da devlet dışı aktörler tarafından bunların kötüye kullanılma olasılığı ve gizliliğe dair kaygıları arttırıyor.

mRNA üretim kapasiteleri haritası

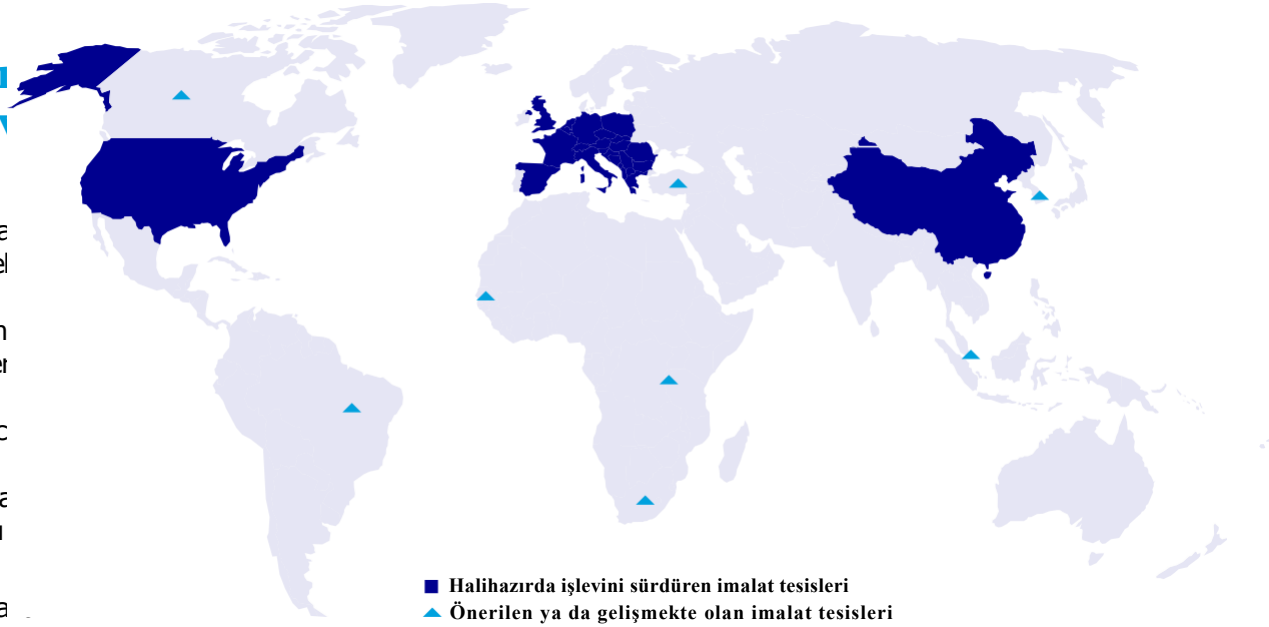

Sağlık verilerine yönelik katılım kurallarının belirlenmesi için kapsamlı bir uluslararası çaba ve gizlilik koruma mekanizmalarının geliştirilmesi gerekiyor.

İkincisi, yeni mRNA platformunun son derece etkili aşılar üretmedeki başarısı, fikri mülkiyet haklarının savunulması ve tedavi ve önlemeye eşit erişim sağlanması arasında gerginliğe yol açtı. Fikri mülkiyeti koruma ve hassas ticari bilgilere erişimin mekanizmalarının ihlal edilmesi söz konusu olsa bile, halihazırda daha fakir ülkelerde daha fazla mRNA üretim kapasitesinin oluşturulması konusunda bir ihtiyaç söz konusu.

mRNA platformu sadece aşılar için değil aynı zamanda kanser tedavisi dahil diğer terapötikler için de dönüştürülebilir olma özelliğine sahip. Hükümetlerin ve düzenleyicilerin kamu mallarının tedariki ve gelecekteki yatırıma yönelik teşvik tedbirlerinin oluşturulmasını dengeleme konusuna nasıl karar verecekleri hususunun, bunun potansiyelinin nasıl ve ne derece fark edileceği konusunda kayda değer bir etkiye sahip olması muhtemeldir.

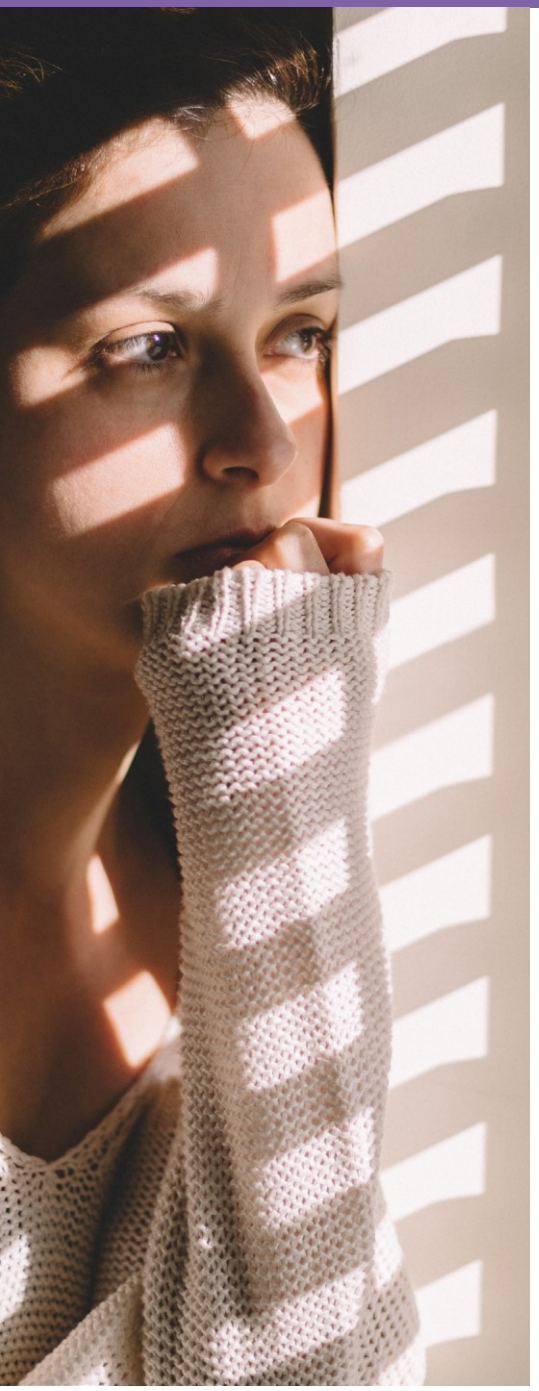

Gençlere odaklanma: Genç katılımcılara göre zihinsel hastalık kaygıları diğer sağlık risklerinden daha ağır basıyor

Gençler zihinsel sağlığı çok ciddiye alıyor. Sağlık uygulamalarının değiştirilmesi ve meslek hastalıkları diğer bireylere kıyasla genç bireylerin önemli büyüklükteki oranı tarafından en önemli risk olarak seçilmiştir. Bu riski seçen bireyler arasında ana endişeleri olarak zihinsel sağlığa muhtemelen daha çok vurgu yapmışlardır.

2020 raporunda, sadece pandemi ve karantinaların kısa-vadeli etkisi nedeniyle değil aynı zamanda demografik faktörler yüzünden de zihinsel sağlık risklerinin hafife alındığını ileri sürmüştük. Zihinsel sağlığa genç katılımcılar tarafından halihazırda nispeten daha yüksek oranda öncelik verilme durumu, genç nüfus büyüdükçe zihinsel sağlığın uzun vadede giderek büyüyen bir mesele olacağının göstergesidir.

Covid-19 bağlantılı riskler göz önüne alındığında, daha genç katılımcıların pandemi ve bulaşıcı hastalıklara daha yaşlı katılımcılara göre ilk beş risk içerisinde yer vermiş olmalarının daha düşük bir ihtimal olması belki de şaşırtıcı değildir. Bu şekilde yapmış olanların düşen aşılama oranları ve eski hastalıkların yeniden ortaya çıkışı gibi Covid-19 dışındaki kaygılarla motive edildiklerini söylemek daha olasıdır.

Bir riski yavaş yavaş ortaya çıkan, hızla yükselen ya da tamamen ortaya çıkmış olarak görüp görmedikleri sorulduğunda, genç katılımcıların salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar riskinin tamamen ortaya çıkmış olduğunu söylemeleri daha az olası bir durum olmuştur, bu da onların daha uzun vadeli bir bakış açısına sahip olduklarını ve belki de gelecekteki benzer salgınlar ve varyantlar hakkında daha gerçekçi olduklarını gösteriyor.

> **“Covid-19 bağlantılı riskler göz önüne alındığında, daha genç katılımcıların pandemi ve bulaşıcı hastalıklara daha yaşlı katılımcılara göre ilk beş risk içerisinde yer vermiş olmaları daha düşük bir ihtimaldir.**

Yaşlanmanın bin bir tonu

Artan yaşam beklentileri ve düşen doğum oranlarıyla, dünya toplumları giderek azalan iş gücüyle giderek artan yaşlı bir nüfusa bakmanın zorluğu ile karşı karşıya. Pandeminin dikkatleri üzerine çekmiş olması nedeniyle bu uzun vadeli risk kısmen radarımızdan çıkmış görünüyor: uzmanların sadece %17'si ile vatandaşların %14'ü değişen demografik yapıyla ilgili riskleri ilk beş risk arasında seçmişlerdir. Her iki gurubun üyelerinin de emekli aylıklarının ve sağlık hizmetinin kamu finans kaynakları üzerindeki yükünden öncelikli olarak kaygı duymuş olmaları büyük bir olasılıktır.

Uzmanlar ve vatandaşlar demografik değişiklikler konusunda aynı endişeleri taşıyor

	Uzmanlar	Genel Nüfus
Sağlık hizmeti ve emekli aylıklarının kamu finans kaynakları üzerindeki yükü	1	1
Artan nesiller arası dengesizlikler ve nesiller arasındaki gerilimler	2	2
Göçle ilgili kaygılar	3	3

Pandeminin yarattığı ekonomik hasar daha da belirginleşmeye başladıkça, süregiden demografik değişikliğin mali etkileri daha da fazla ön plana çıkabilir. Bununla birlikte kamu sağlığı yanıtının sadece daha çok kaynaktan daha fazlası olması gerekmektedir: pek çok ülkede, yaşlı nüfus giderek büyüyor ve yaşlanma deneyimi, farklılaşan fiziksel ve sosyal çevrelerin ömür süresinde sağlık konusundaki eşitsizlikleri gözler önüne seriyor.

Hem göçmen topluluklar hem de LGBTQ topluluğunun üyeleri, örneğin, yaşamları boyunca karşı karşıya kaldıkları güçlükler nedeniyle yaşlandıklarında eşsiz zorluklarla karşı karşıya kalabilirler.[1] Zihinsel sağlık sorunları gençler arasında saha yaygın olsa da bunlar aynı zamanda azalan fiziksel sağlıktan etkilenen yaşlıların kayda değer bir bölümünü de etkiliyor.[2]

Son dönemde yaşanan demografik değişimlerle, yaşlı nüfusun giderek daha çok çocuklaşması olası bir durum, bu da onların sosyal bakım ihtiyaçlarının karşılanmasının daha karmaşık olduğu ve onlara bakacak yakın aile üyelerinin olmadığı anlamına geliyor.[3]

Sağlık hizmetinin sağlanmasında pandeminin hızlandırdığı teknolojik gelişmeler, temel hizmetlere erişmek için dijital cihazları kullanma konusunda daha az rahat olan yaşlı nüfusa hizmetlerin götürülmesinde de yeni zorluklar yaratabilir. Bazı ülkelerde, yaşlılar arasındaki dijital bölünme azınlıklar için daha çok telaffuz ediliyor.[4] Önümüzdeki yıllarda, bu sorunlarla boğuşmak, toplumların değişen demografilerle nasıl baş edecekleri konusunda giderek daha da kritik bir hale gelecek.

1. https://journals.openedition.org/cybergeo/33224
2. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-of-older-adults
3. https://www.theguardian.com/science/2019/mar/28/over-1-million-childless-people-over-65-are-dangerously-unsupported
4. https://academic.oup.com/gerontologist/article/59/1/6/5185649

AXA İspanya CEO'su **Olga Sanchez** ile röportaj

Covid-19 pandemisi sağlık hizmetine erişimi nasıl etkiledi?

Geçtiğimiz yıl boyunca, pandeminin rutin sağlık hizmetine erişimi nasıl kısıtladığına tanık olduk. Kadın Sağlığı ve Covid-19 raporumuza göre, İspanya'daki kadınların yaklaşık %50'si kanser kontrolleri dahil düzenli kontrollere gidemediklerini söylüyorlar.[1] Sağlık hizmetine erişimde yaşanan bu azalma muhtemelen, özellikle de tespit edilmemiş ya da tedavi edilmemiş kanser, şeker ya da kalp hastalığı gibi daha pahalı bakım hizmetinin yanı sıra uzun-vadede sağlık sorunlarına yol açacaktır. Önleme ve korumanın güçlendirilmesi her zamankinden daha önemlidir.

Başka hangi uzun-vadeli etkileri öngörüyorsunuz?

Pandemi-bağlantılı izolasyon ve güvencesizlik; stres, kaygı ve diğer zihinsel sağlık bağlantılı güçlüklerde bir artışa neden oldu. Zihinsel sağlık riskleri uzun süredir radarımızda bulunuyordu ve Covid-19 sadece bizim bu kaygımızı şiddetlendirmiş oldu. Hem müşterilerimizin hem de çalışanlarımızın zihinsel iyi olma durumlarını güvence altına almak AXA için önemli bir önceliktir.

Pandeminin kendisinin geleceği ile ilgili olarak gelecek şuan da yüksek derecede belirsizlikler ihtiva ediyor. Aşıların yeni varyantlara karşı mücadeleyi kazanmaya devam edip edemeyeceği sorusu ile birlikte, bireylerin semptomları uzun süreli deneyimlediği bir durum olan Uzun Covid halinin yaygınlığı ve gidişatı hakkında keşfedilmesi gereken çok şey duruyor. Virüsün yol açtığı yeni zorluklar ve uzun vadeli etkilere göğüs germenin anahtarı şüphesiz bilim ve araştırmaya yatırım yapmak olacaktır.

Pandeminin olumlu yönleri de var mıydı?

Aslında, pandemi önleyici bakım ve erken teşhisi geliştirecek sistemleri devreye sokmamızı hızlandırdı. Aynı zamanda sağlık hizmeti müşterileriyle dijital olarak etkileşim kurma kabiliyetimizi de geliştirdik. Dünyanın en büyüj sağlık sigortacılarından biri olarak, müşterilerle dijital olarak etkileşim kurmanın farklı yollarını test edebildik, neyin işe yaradığını öğrenebildik ve yurt içi piyasaya yönelik yerel çözümler geliştirmek için büyük küresel ayak izimizin avantajını kullanarak bunu hızlı bir şekilde yukarıya taşıyabildik.

Bu dijital çözümler hakkında biraz daha bilgi verebilir misiniz?

Tüm dünyadaki hastaların, örneğin tele-tıp vasıtasıyla tüm kadınların yaklaşık %50'sinin tıp uzmanlarına daha kolay ve daha hızlı erişime ilgi gösterdiği özellikle İspanya'daki hastaların dijital sağlık hizmetine erişimi arayışında olduğunu gözlemliyoruz. Entegre hizmetler ekosistemine erişim sağlayan ve bunu kullanan insanlar için bu serüveni basitleştiren dijital bir sağlık hizmeti platformunu hayata geçirmek için AXA'nın Microsoft ile iş birliği yapmasının nedenlerinden biri de budur.[2] Bu tek platform üzerinden, hastalar kendi kendine teşhis aracını kullanabilmekte, tele-danışmanlık hizmeti alabilmekte ya da kişisel bir randevu ayarlayabilmektedirler. Önümüzdeki aylarda İspanya'da dijital sağlık hizmeti platformunun ilk kullanım sonuçlarını vatandaşlara açıklamayı planlıyoruz.

AXA İspanya CEO'su olarak en çok gurur duyduğunuz şey nedir?

Şüphesiz ki, en çok gurur duyduğum şey amacımızı her gün gerçeğe dönüştürmüş olmaktır. "Önemli olanı koruyarak insani gelişim için çalış" sloganımız yaptığımız her şeyin yani; çalışanları, müşterileri, distribütörleri ve toplumu korumanın tam kalbinde yer alıyor. Igualatorio de Cantabria ve Barselona'daki bir Tıp Merkezi ile dikey entegrasyon stratejimiz sayesinde sağlık konusundaki taahhütlerimizi güçlendirdik. Milyonlarca talebe katıldık ve dünyanın yakın tarihte yaşadığı en kötü salgın bağlamında eşi benzeri görülmemiş durumlara çözümler bulmak için innovasyonlar yaptık. Son olarak, Covid-19'la mücadele etmek için her gün çalışan araştırmacılara kaynak sağlamanın yanı sıra, dayanışma fonları, gıda bankaları ve STK'lar yoluyla aynı zamanda sağlık çalışanlarını ve savunmasız toplulukları da doğrudan destekliyoruz. Gurur duymamız için her türlü nedene sahibiz.

1. https://www.axa.com/en/press/publications/how-Covid-19-is-threatening-women-s-health
2. https://www.axa.com/en/press/press-releases/axa-collaborates-with-microsoh-to-create-next-gen-health-well-being-services

Araştırma Hakkında

AXA Gelecek Riskler Araştırması 2021, Ipsos tarafından AXA adına gerçekleştirilmiştir. İki farklı guruba online anketlerin sunulması şeklinde gerçekleştirilmiştir: Uzmanlar ve Vatandaşlar.

Uzmanlar

6 ve 28 Mayıs 2021 tarihleri arasında 60 ülkeden 3,448 uzman ile anketler yaptık. Katılımcıların yaş ortalaması 45 olup, bunların %60'ı erkek %39'u ise kadındı. Çoğu – %78 – en çok temsil edilen meslekler olan sigortalama ve risk yönetimi alanında AXA'da çalışıyordu. Geriye kalan %22'lik kısım öncelikle finansal hizmetler sektöründe ve büyük şirketler için çalışan AXA'nın profesyonel ağlarından çekilmiştir.

Küresel dağılım aşağıdaki şekildedir:

- Avrupa: 1,674 (birincil ülkeler: Fransa – 410; Birleşik Krallık – 400; Almanya – 177)
- Asya-Pasifik: 969 (birincil ülkeler: Endonezya – 187; Hindistan – 146; Japonya – 120)
- Kuzey ve Güney Amerika: 678 (birincil ülkeler: Birleşik Devletler – 444; Kolombiya – 93; Meksika – 75)
- Afrika: 118
- Diğer: 9

Vatandaşlar

21 Mayıs 15 Haziran 2021 tarihleri arasında 15 ülkeden 19,001 vatandaş ile anketler yaptık. Katılımcılar, yaş cinsiyet ve meslekler açısından temsili olması için bölgelere ve Pazar büyüklüğüne göre seçilmiş 18 yaş ve üstü örneklem grubunu oluşturuyordu.

Birleşik Devletlerde 5,000 kişi, İngiltere'de 1,001 ve Avustralya, Belçika, Çin, Fransa, Almanya, Hong Kong, İtalya, Meksika, Fas, Nijerya, İspanya ve İsviçre gibi ülkelerin her birinde 1,000 kişi ile anketler yaptık. Ülke sonuçları küresel ve bölgesel sonuçları ortaya çıkarmak için ağırlıklandırılmıştır.

25 risk

Anket katılımcılarına beş kategoriye bölünmüş 25 adet risk sunduk ve onlardan kendileri için en önemli olan beş tanesini seçmelerini istedik. Sonuçları, en fazla verilen cevabın her birine 5 puan, ikinci cevaba ise 4 puan vb. vererek derecelendirdik.

- **Sağlık ve Tıp:** kronik hastalıklar; zararlı maddelere uzun süreli maruz kalma; pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar; değişen sağlık uygulamaları ve yeni meslek hastalıkları ile ilgili riskler; ve tıbbi gelişmeler ve yenilikler ile bağlantılı riskler.
- **Çevre ve enerji:** iklim değişikliği; enerji dönüşüm riskleri; kirlilik; uzay ve gezegenlere ait riskler; doğal kaynaklar ve biyo-çeşitlilik riskleri.
- **Teknoloji ve veriler:** siber güvenlik riskleri; yıkıcı teknolojiler; teknoloji kullanımıyla ilgili etik riskler; akıllı ve otonom sistemlerle bağlantılı riskler; yapay zeka ve mega verilerle bağlantılı riskler.
- **Ekonomi, finans ve iş çevresi:** Finansal istikrar riskleri; makro-ekonomik riskler; para ve mali politika riskleri; çalışmanın geleceği ile ilgili riskler; teknoloji-bağlantılı ekonomik riskler.
- **Toplum, politika ve düzenlemeler:** Jeopolitik istikrarsızlık; yeni güvenlik riskleri ve terörizm; değişen demografik yapıya ilişkin riskler; değişen düzenleme ve davalarla ilgili riskler; toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar.